LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ
THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje 12.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c.

NO. 47 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, LAPKRIČIO [NOVEMBER] 19, 1976 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ METAI 65-IEJI

KRISLAI

Garbina Hitlerio bičiulį
Nesimato galo šmeižtui
Ir tai mūsų Amerikoje!
Gera pradžia
Milijonai už atsiminimus
Nėra jokia paslaptis

A. BIMBA

Praeitą savaitę Japonijoje buvo plačiai paminėta imperatoriaus Hirohito viešpatavimo 50-oji sukaktis. Tik keista, kad ir mūsų Amerikos valdininkai bei komercinė spauda pamiršo, jog Hirohito yra karo kriminalistas, buvusio Hitlerio talkininkas ir bičiulis. Juk tai jis įtraukė Japoniją į karą Hitlerio pusėje.

Dabar jis aukštai keliamas ir šiltai sveikinamas. Rašant apie jo viešpatavimo jubiliejų nė žodžiu neprisimenama apie jo prieš Ameriką karą, kuris mums kainavo kelis desėtkus tūkstančių jaunų, brangių gyvybių!

□

Ir vėl šios šalies spaudoje prapliupo šmeižtai prieš socialistinę Kambodiją. Girdi, šiandien jos koncentracijos stovyklose kankinama daugiau kaip 40 tūkstančių politinių kalinių.

Atsimename, kaip prieš keletą mėnesių ta pati spauda rėkė, kad jeigu komunistai laimės, tai Kambodijoje jie suruoš "kraujo pirtį" ir išskers tūkstančius savo priešų. Bet tai buvo biaurus, piktas šmeižtas. Nieko panašaus nebuvo.

Biaurus prasimanymas ir šis apie koncentracijos stovyklas. Komercinė spauda negali tos tautos palikti ramybėje, liautis prieš ją amerikiečius šmeižtais nuodyti.

□

Neprasimanyta, neišlaužta iš piršto. Praeitą šeštadienį skaitome pranešimą, kad Ohio valstijoje trijuose distriktuose pritrūkta lėšų ir net 10,000 vaikučių mokyklų durys uždarytos. Tegul jie pasilieka beraščiai ir bemoksliai!

Mūsų valdžia turi 133 bilijonus dolerių ginklavimuisi ir ginklams, o neturi lėšų mokyklas palaikyti atdaras!

□

Paryžiuje pasitarimai tarp Vietnamo ir Amerikos diplomatų dėl suradimo bendros kalbos, dėl atsteigimo diplomatinių ryšių yra sveikinami.

Iš pranešimų susidaro įspūdis, kad pasiekimui susitarimo reikalingas dviejų klausimų išsprendimas. Amerikiečiai reikalauja, kad Vietnamo vyriausybė suteiktų pilnas informacijas apie kelis šimtų karo metu Vietname be žinios dingusių amerikiečių kareivių, o vietnamiečiai nori, kad Amerikos vyriausybė atlygintų už Vietnamui padarytus nuostolius, kurie siekia keletą bilijonų dolerių.

□

Sakoma, kad valstybės sekretorius Henry Kissingeris jau ieško leidėjų savo atsiminimams, kuriuos jis galvoja parašyti, išleisti. Matyt, jis nori pasidaryti milijonieriumi.

Kodėl nė? Lyndon Johnson už savo atsiminimus gavo $1,300,000, o Richard Nixonas — apie $2,000,000. Kissingeris mano, kad jo atsiminimai bus verti visus $3,000,000!

□

Vieningai pasmerkė Izraelį

United Nations, N. Y. — Izraelio politika gavo labai skaudų smūgį Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje. Einamoji sesija vieningai pasmerkė Izraelio valdžios apgyvendinimą izraeliečiais arabų žemių, kurias Izraelis laiko okupavęs.

Kas daugeli nustebino, tai kad už rezoliuciją nebalsavo ir Jungtinių Valstijų delegacija. Aišku, kad šis toks vieningas Asamblėjos pasisakymas labai nepatiko Izraeliui. Jo vadai sako, kad niekas neprivers juos pakeisti užimtose arabų žemėse.

Tų žemių apgyvendinimas izraeliečiais reiškia, kad Izraelis jas laiko galutinai aneksuotomis, jo teritorija. To, matyt, jau per daug ir Washingtonui, kuris iki šiol rėmė kiekvieną Izraelio žygį prieš arabus.

Portugalijos komunistų suvažiavimas

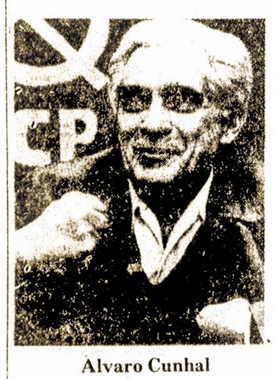

Alvaro Cunhal

Lisbon. — Portugalijos Komunistų Partija baigė savo kongresą, vėl išrinkdama savo pirmininku Alvaro Cunhal. Priimdamas tas pareigas, Cunhal su pasididžiavimu pasakė: "Mūsų partija yra tvirta, suvienyta ir pasitikinti savimi".

Pirmininkas taipgi aštriai kritikavo socialistus, kurie atsisakė sudaryti koaliciją su komunistais. Jis pasakė: "Demokratijos Portugalijoje negalima pastatyti be Komunistų Partijos, o juo mažiau prieš ją kovojant".

Komunistų Partijos suvažiavimas pasmerkė socialistų vadovaujamą vyriausybę už jos antidarbininkišką politiką ir pažadėjo prieš ją kovoti.

Prezidentą išrinkę juodieji

Atlanta, Ga. — Apskaičiuota, kad daugiau 90 procentų pietinių valstijų juodųjų piliečių balsavo už Jimmy Carter į prezidentus. Čia visi politikieriai yra vienos nuomonės, kad kaip tiktai šitie balsai ir nulėmė Carterio laimėjimą.

Pietiniai republikonai kaltina savo partijos vadovybę, kad jinai "pamiršus" laimėti Fordui pietinių valstijų juoduosius balsus.

Washingtonas. — Amerikos mokslininkai dar vis negali prieiti išvados apie gyvybės galimybę planetoje Marsas. Visos iki šiol gautos informacijos neduoda pilno atsakymo.

Niekam nėra jokia paslaptis, kad Tarybų Sąjungos vadovybė nori ir ieško geresnių santykių su Kinija. Kol kas iš Kinijos naujosios vadovybės prielankaus atsiliepimo į tas pastangas dar nesigirdi.

Taip pat nėra jokia paslaptis, kad didžiosios kapitalistinės šalys, ypač mūsų Jungtines Valstijos, nesigaili pastangų Kinijos vadovybę pasukti į priešingą pusę. Kurie laimės?

Ar bus General Motors darbininkų streikas

Detroit, Mich. — Chrysler korporacija pasidavė Jungtinių Automobilistų reikalavimams ir jos darbininkų streiko buvo išvengta. Bet dabar atėjo eilė pačiai stambiausiai automobilių ir sunkvežimių gaminimo korporacijai General Motors. Tarp jos ir unijos prasidėjo derybos. Apie jų rezultatus dar nieko nesakoma.

Jeigu kiltų streikas, jis paliestų 390,000 darbininkų. Unija esanti pasiryžus stoti į kovą ir streiko pagalba, jeigu bus reikalas, priversti General Motors jos reikalavimus priimti.

Lenkijos vado vizitas Tarybų Sąjungoje

Maskva. — Lenkijos Komunistų Partijos generalinio sekretoriaus ir vado Edward Gierek oficialus vizitas baigėsi spalio 10 d. Jo pasitarimai su Brežnevu. Kosyginu ir Podgornu tęsėsi dvi dienas.

Pranešimas sako, kad buvo plačiai aptartas tarp Lenkijos ir Tarybų Sąjungos bendradarbiavimo klausimas. Susitarta bendradarbiavimą žymiai išplėsti. Ypatingai ekonominė parama Lenkijai šiuo laiku reikalinga.

Reikia pabrėžti, kad santykiai tarp šių dviejų šalių labai geri. Abiem kraštam naudingas kuoplačiausias bendradarbiavimas visose srityse.

Vėl smarkus žemės drebėjimas Kinijoje

Iš Kinijos sostinės Pekino praneša, kad ten lapkričio 15 dieną įvyko smarkus žemės drebėjimas. Milijonai žmonių išbėgo į gatves. Bet drebėjimas tęsėsi neilgai. Apie nuostolius nieko nesakoma.

Kaip žinoma, praeitą gegužės mėnesį Pekine įvyko žemės drebėjimas. Jis pridarė neapsakomai daug nuostolių. Žuvo tūkstančiai žmonių. Taip greitai kito drebėjimo niekas nesitikėjo, ir mokslininkai, atrodo, negalėjo jo numatyti ir įspėti gyventojus.

Tel Aviv. — Izraelio vyriausybė siūlo ateinantiems metams biudžetą iš 15 bilijonų dolerių. Tai rekordinis šiam mažam kraštui biudžetas.

Saudi Arabijos **karalius Khalid**

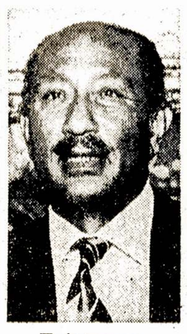

Egipto prez. **Anwar el-Sadat**

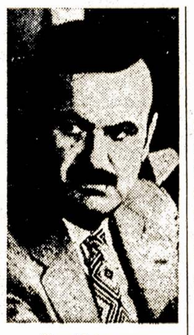

Syrijos prez. **Hafez al-Assad**

Nuo jų daug priklauso Vidurio Rytuose padėtis

Cairo. — Po ilgo ir gana aštraus pasidalijimo, Egipto, Saudia Arabijos ir Syrijos vadai susitarė sudaryti bendrą frontą santykiuose su Izraeliu. Bet klausimas, kaip ilgai šis susitarimas gyvuos. Reikia žinoti, kad panašiai buvo susitarta ir 1973 metais. Bet Egiptas tuoj pradėjo su Izraeliu derėtis atskirai ir bendras frontas pakriko. Ar geriau seksis dabar?

Teisingas protestas

Roma. — Cia iš kalėjimo tapo paleistas nacis karo kriminalistas Herbert Kappler, kuris dalyvavo 1944 m. kovo 24 d. nužudyme 335 paimtų įkaiton žmonių. Romos žydai griežčiausiai protestuoja. Buvo net suruošta protesto demonstracija. Romos miesto majoras komunistas Giulio Carlo Argan tą protestą pilniausiai remia.

Herbert Kappler

New Yorkas. — N. Y. Valstijos Sveikatos Departamentas pašalino 34 gydytojus iš Medicaid programos. Jiems primetamas sukčiavimas.

Mokytojų unija eina į teismą

New Yorkas. — New Yorko miesto valdžia yra pasimojusi Jungtinę Mokytojų Federaciją nubausti už pravedimą penkių dienų streiko. Bet ta bausmė tiktai tokia, jog valdžia nebeišskaitys iš mokytojų algų unijinių duoklių. Unija pati turės duokles iš kiekvieno nario išsirinkti.

Federacijai tas labai nepatinka ir jinai reikalauja, kad federalinis teismas uždraustų valdžiai to žygio prieš mokytojus imtis.

Narines duokles iš narių unijai išsirinkti nėra jau toks mažas dalykas. Tam reikalingas platus aparatas. Daug narių nesiskubina duokles užsimokėti. Reikia juos net po kelis kartus paraginti. Tam reikalinga pati knygvedystė.

O dabar unijai tuo rūpintis nereikia. Valdžia duokles išskolektuoja ir visas unijai atiduota.

New York. — Nacionalinė Taryba už Pilną ir Besąlyginę Amnestiją pasiuntė Carteriui paraginimą, kad jis, užėmęs prezidento vietą, tuojau paskelbtų pilną amnestiją visiems amerikiečiams, kurie priešinosi Vietnamo karui ir atsisakė tarnauti militarinėse jėgose.

AR JAU PABAIGSIS CIVILINIS KARAS LIBANE?

Beirut. — Pradžioje savaitės į Libano sostinę įžygiavo taip vadinamos "Taikos palaikymo armijos" vienetai. Didelėje daugumoje jie susideda iš syrijiečių.

"Taikos palaikymo armijos" tikslas — padaryti galą tarpusaviniam arabų žudimuisi, kuris be pertraukos tęsiasi per paskutinius 19 mėnesių. Tai vienas iš žiauriausių civilinių karų žmonijos istorijoje. Jo aukos skaitomos tūkstančiais. O niekas negali apskaičiuoti, kiek šis karas padarė kraštui medžiaginės žalos.

"Taikos palaikymo armija" turėtų būti bešališka tarp kariaujančių jėgų, kurių viena vadinama "dešiniąja", vyriausiai susidedanti iš krikščionių, o kita "kairiąja", susidedanti iš mozlemų religijos išpažintojų. Tarp jų yra nemažas ir klasinis skirtumas. Krikščionių pusėje daugiausia susispietę turtingieji luomai, o mozlemų — biednieji.

Dabar yra klausimas, ar šiai armijai pasiseks baigti šią baisią skerdynę tame nelaimingame krašte. Taip pat kyla klausimas, ar "Taikos palaikymo armija" iš tikrųjų bus bešališka, ir pagaliau, ar bus galima šalyje atsteigti ir palaikyti taiką be atidavimo galios vienai kuriai kariaujančiai pusei? Pav., ar Amerikos civilinis karas buvo baigtas be vienos pusės laimėjimo? Nebuvo. Cia karą laimėjo šiaurinės valstijos ir likvidavo pietinių valstijų Konfederaciją.

LIETUVA RUOŠIASI ISTORINIAM MINĖJIMUI

Kaip žinoma, 1979 metais didžiajam Vilniaus Valstybiniam V. Kapsuko universitetui sukaks 400 metų. Tai didelės lietuvių tautai reikšmės įvykis. Jam jau pradėta plačiai ruoštis. Žurnalas "Kultūros Barai" (num. 9) praneša:

"Sukakčiai paminėti sudarytas respublikinis jubiliejinis komitetas. Jo pirmininkas — LKP CK sekretorius L. Sepetys, pirmininko pavaduotojas — Universiteto rektorius profesorius J. Kubilius, nariai — LKP CK Mokslo ir mokymo įstaigų skyriaus vedėjas J. Aničas, Lietuvos LKJS CK pirmasis sekretorius V. Baltrūnas, respublikos kultūros ministras J. Bielinis, LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininko pavaduotoja L. Diržinskaitė, Televizijos ir radijo komiteto pirmininkas J. Januitis, švietimo ministras A. Rimkus, aukštojo ir specialaus vidurinio mokslo ministras H. Zabulis ir kiti įvairių mokslo, meno, literatūros sričių atsakingi darbuotojai. Vilniaus universiteto sukaktis bus pažymima ir kitose Tarybų Sąjungos aukštosiose mokyklose, šalies sostinėje Maskvoje".

Dabar ir valstijų gubernatoriai

Saratoga Springs, N. Y. — Dar taip neseniai susirinkę apie 100 miestų marojų susitarė bendromis pastangomis siekti daugiau finansinės pagalbos iš federalinės valdžios. Dabar čia atlaikė konferenciją šiaurrytinių valstijų gubernatoriai, sudarė koaliciją ir nutarė daryti spaudimą į federalinę valdžią už suteikimą jiems finansinės pagalbos.

Aišku, kad kaip majorų, taip gubernatorių šis nutarimas taikomas ne prez. Fordui, bet būsimajam prezidentui Jimmy Carteriui. Taigi, išrinktojo prezidento laukia didelės problemos ir šiuo atžvilgiu.

Planas Jungtinių Tautų buveinę praplėsti

United Nations, N. Y. — Jungtinių Tautų Administracija siūlo žymiai praplėsti pasaulinės organizacijos buveinę. Tikimasi, kad su 1980 m. ji jau turės 170 narių. Dabartinės patalpos bus per mažos. Dabar reikia pradėti rūpintis jų žymiu išplėtimu.

Tam reikalui siūloma per ateinančius trejus metus išleisti daugiau kaip 47 milijonus dolerių.

Iš kur tokia didelė suma bus paimta? Žinoma, ją turės sudėti organizacijos nariai.

R. VOKIETIJAI DIDELIS PRIPAŽINIMAS

Washingtonas. — Valstybės departamentas praneša, kad jis nutarė leisti komunistų vadovaujamos Rytų Vokietijos prekiniams laivams naudotis Amerikos uostais. Tai didelis jai laimėjimas. Iki šiol visi šios šalies uostai jos laivams buvo kietai uždaryti.

Kissingeriui naujas postas?

Washingtonas. — Seši Amerikos senatoriai, kurie lankėsi Izraelyje, siūlo, kad Jimmy Carter, užėmęs prezidento vietą, dabartinį valstybės sekretorių Henry Kissinger paskirtų Amerikos specialiu atstovu Izraelyje.

Kaip į tai žiūri Kissingeris? Ar senatoriai tą pasiūlymą iškėlė su juo pasitarę?

Taipgi neaišku, kokias pareigas toks specialus atstovas Izraelyje turėtų atlikti.

Stasys Jokubka — Žurnalistų Sąjungos garbės narys

S. J. Jokubka

Vilnius, lapkrišio 11 d. — Už ilgametę ir vaisingą žurnalistinę veiklą Lietuvos TSR Žurnalistų Sąjungos valdyba išrinko plačiai žinomą pažangiųjų Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių veikėją, "Vilnies" laikraščio redaktorių Stasį Jokubką savo organizacijos garbės nariu.

Ta proga Žurnalistų Sąjungoje įvyko susitikimas su Stasiu Jokubka, šiuo metu viešinčiu gimtinėje.

V. Petkevičienė

Plains, Ga. — Iki šiol čia Baptistų bažnyčia, kuriai priklauso ir Jimmy Carter, neįsileido juodųjų žmonių. Tas faktas, kaip žinoma, buvo republikonų vartojamas prieš Carterio kandidatūrą į prezidentus. Dabar bažnyčios vadai paskelbė, kad jie pakeitė savo nusistatymą ir nuo dabar jokios rasinės diskriminacijos nebebūsia, bažnyčiai galėsią priklausyti ir negrai.

Nelemtas kerštas prieš Vietnamą

United Nations, N. Y. — Ir vėl Jungtininės Valstijos Saugumo Taryboje panaudojo veto prieš Vietnamo Socialistinės Respublikos aplikaciją į pasaulinę organizaciją.

Dabar Vietnamo priėmimo į Jungtinių Tautų narius klausimas bus svarstomas Generalinėje Asamblėjoje. Ten irgi mūsų šalis bus izoliuota. Bet kol ji priešinasi, Vietnamo Respublika negali įstoti į Jungtines Tautas.

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.
Published Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$10.00	United States, per 6 months	$ 5.50
Canada, Lat. Amer., per year	$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$ 5.50
Foreign countries, per year	$12.00	Foreign countries, 6 months	$ 6.50

Ar yra detentei pavojaus?

Amerikos pažangieji žmonės labai susirūpinę šios šalies užsienine politika prie naujos vadovybės Washingtone, kai šalies vairas pereis į Jimmy Carterio rankas. Negalima paneigti to fakto, kad prie senosios (republikonų) vadovybės Amerikos santykiuose su Tarybų Sąjunga ir kitais socialistiniais kraštais buvo padaryta nemaža pažange, kad detentė (taikaus tautų ir valstybių sugyvenimo idėja) buvo žymiai sustiprėjusi.

Paimkime prekybos su užsienio kraštais klausimą. Kaip žinoma, Fordo vyriausybė buvo padariusi labai praktišką su Tarybų Sąjunga prekybos sutartį, kurią nuoširdžiai vykdant ir plečiant, būtų davę keliems šimtams tūkstančių, o gal net milijonui ir daugiau, mūsų bedarbių darbų. Atrodė, kad šaltojo karo politikos šalininkų pastangos sunkinti ir bloginti santykius su socialistiniu pasauliu ypač prekybos reikalais nepavyks.

Bet kas atsitiko? Sutartį turėjo aptarti ir užgirti ar atmesti Kongresas. Tuoj subruzdo reakcinis gaivalas ir prie sutarties pravarė tokį pataisymą, kuris kišasi į Tarybų Sąjungos vidinius reikalus ir jai nepriimtinas. Ir sutartis tapo faktinai palaidota.

O kas Kongrese viešpatauja? Demokratai! Abiejuose butuose jie sudaro didelę daugumą. Jie yra atsakingi už jo nutarimus. Tuo būdu jie atsakingi ir už minėto pataisymo pravedimą.

Na, o naujasis prezidentas Jimmy Carter irgi demokratas. Jis niekur nėra pasisakęs prieš tokį Kongreso daugumos nusistatymą užsieniais reikalais. Tai kaip dabar bus visa detentės politika? Ar jis šoks pagal šaltojo karo šalininkų muziką ir ją visiškai palaidos?

Reikia nepamiršti, kad šaltojo karo šalininkų pozicija žymiai sustiprėjo dar ir dėl to, kad Carteriui rinkimus laimėti padėjo Amerikos Darbo Federacijos-Industrinių Organizacijų Kongreso (AFL-CIO) prezidentas George Meany su savo kolegomis, kurie neslepia savo liguistos neapykantos viskam, ką šiandien atstovauja socialistinis pasaulis. O jie juk nepaskūpės spaudimo į prez. Carterį ir jo valstybės sekretorių.

Todėl ir pakaita Baltuosiuose Rūmuose, mums atrodo, detentei gero nežada . . .

Stagnacijos ir nepaisymo laikotarpis

Mes dabar gyvename labai keistą laikotarpį. Jis vadinamas pereinamuoju iš vienos vyriausybės į kitą laikotarpiu. Jis pasikartoja beveik kas aštuoneri metai.

Išrinktasis prezidentas, demokratas Jimmy Carter užims prezidento vietą tiktai metų pradžioje. Jis tam rūpestingai ruošias. Pasiskyrė keletą pagalbininkų, kurie pateiks jam pasiūlymus, kaip kuris vyriausybės departamentas turėtų būti pertvarkytas pagal naujo prezidento norus ir pageidavimus, kas turėtų būti paskirtas jo sekretoriumi ir t. t.

Tuo tarpu dabartinis prezidentas Fordas, prakišęs rinkimus, mažai ką beturi veikti, tik bėgančiuosius reikalus atlieka, jam nebėra jokio reikalo ir išrokavimo išeiti su kokiais nors toli siekiančiais sumanymais, nes juos įvykdyti per likusias kelias tarnybos savaites vistiek nebebus galima. Taip pat jaučiasi ir jo patarėjai ir pagalbininkai, jo paskirtieji įvairių departamentų pareigūnai. Kai kurių tarnybos dienos taip pat jau suskaitytos.

Kai kurie klausimai ir reikalai ne tik naminėje, bet ir tarptautinėje politikoje viešai atidedami iki po Naujų Metų, o kiti — tykiai "pamirštami". Tai stagnacijos ir nepaisymo laikotarpis.

Tai nereiškia, kad su naujo prezidento inauguravimu išauš mūsų gyvenime nauja gadynė. Kaip jau pakartotinai esame pabrėžę: tarpe demokratų ir republikonų jokio pagrindinio, klasinio skirtumo nėra. Todėl ir pagrindinių pakeitimų negalima tikėtis ir jų nebus. Bet su Carterio atsisėdimu į prezidento sostą po Naujų Metų reikalai vėl pagyvės, ne tik čia, namie, mūsų Jungtinėse Valstijose, bet tarptautinėje arenoje. Daugelyje atvėjų darbo imsis nauji žmonės. Bus žmonių ir su naujomis idėjomis — vieni su geresnėmis, kiti su blogesnėmis. Taip visuomet būdavo, pasikeitus šalies vadovybei . . .

Naujas skandalas Washingtone?

"Vienas greičiausių problemų, kurios pasitiks Jimmy Carter kaip prezidentą, beveik užtikrintai bus bręstantis Pietų Korėjos šioje šalyje neleistinos veiklos skandalas", sako komercinės spaudos populiarus kolumnistas Anthony Lewis. "Tai opi problema su pavojingomis implikacijomis, liečiančiomis abi — užsieninę ir naminę politikas, moralę ir įstatymus.

Park Chung Hee, Pietų Korėjos diktatoriaus agentai pastaraisiais metais yra šioje šalyje išleidę milijonus dolerių nupirkimui įtakos. Tas jau aišku iš laikraščių pravestų tyrinėjimų. Kas Carteriui neparankiausia, tai kad vadovaujantieji demokratai kongresmanai randasi tarp vyriausių korėjinių kyšių ėmėjų". ("The N. Y. Times", lapkr. 11 d.).

Pasirodo, kad net Atstovų Rūmų demokratų frakcijos lyderis kalifornietis John J. McFall yra gavęs nuo minėtų agentų tris tūkstančius dolerių grynais pinigais, taipgi labai brangų laikrodėlį, eilę brangių indų, ir veikiausia dar ką daugiau. Taipgi sužinome, kad Atstovų Rūmų pirmininkas, taipgi senas demokratas, Carl Albert turėjo "šiltus ryšius su Pietų Korėjos atstovu".

Kiek daugiau kongresmanų ir senatorių parsidavė Pietų Korėjo žvalgybos agentams, gal tiktai vėliau paaiškės. Aną dieną viename laikraštyje buvo užuomina, kad tokių sutvėrimų esą apie šešiasdešimt! Ne veltui praeitą vasarą tarptautinių santykių komiteto Atstovų Butui pasiūlyta rezoliucija, kritikuojanti Pietų Korėjos diktatorių Park už represavimą 17 jo oponentų, neišvydo dienos šviesos, nes pirmininkas Albert ją sauvališkai išbraukė iš kalendoriaus.

Kolumnistas Lewis taipgi mums primena, kad Pietų Korėjos fašistinis režimas savo agentais operuoja šioje šalyje, visoje, o ne vien tik kongrese. Taip pat labai aktyviškai darbuojasi Čilės fašistinio režimo ir Irano valdžios agentai. Jų visų misija ta pati: doleriais nupirkti aukštose vietose sėdinčiųjų amerikiečių įtaką. Ir negalima sakyti, kad jų pastangos veltui . . .

Kolumnistas Lewis taipgi mums primena, kad Pietų Korėjos fašistinis režimas savo agentais operuoja visoje šioje šalyje, o ne vien tik Kongrese. Taip pat labai aktyviškai darbuojasi Čilės fašistinio režimo ir Irano valdžios agentai. Jų visų misija ta pati: doleriais nupirkti aukštose vietose sėdinčiųjų amerikiečių įtaką. Ir negalima sakyti, kad jų pastangos veltui . . .

Kas ką rašo ir sako

PRANCIŠKONŲ ORGANAS LABAI NUSIVYLĘS VYSKUPAIS

Brooklyno pranciškonų organas "Darbininkas" (lapkr. 12 d.) reiškia didelį nepasitenkinimą ir nusivylimą spalio 21-23 d. d. Detroite įvykusiu katalikų bažnyčios vyskupų sušauktu suvažiavimu. Jau bloga tas, kad "iš lietuvių, kaip tokių, oficialių atstovų nebuvo". Jame keletas galėję dalyvauti tik žiūrovų teisėmis.

Bet kas daugiausia ir labiausiai mūsų pranciškonams tėveliams nepatiko, tai suvažiavimo, bendrai paėmus, dvasia.

"Tuoj paaiškėjo, kad šiame Amerikos katalikų suvažiavime Detroite aplinka visai nepalanki lietuvių katalikų reikalam", skundžiasi "Darbininkas". Sušunka: "Tiesiog slėgė vyraujanti liberališka dvasia".

Prašome:

"Gerai susiorganizavusios grupės stumte stūmė rezoliucijas už Amerikos nusiginklavimą, už amnestiją išvengusiems karinės prievolės, už Bažnyčios nuosavybių grąžinimą indėnam, ir t. t., ir t. t."

Ar begali kas būti mūsų lietuviškiems reakcininkams iš "Darbininko" skaudžiau ir pikčiau?! Negali.

Tad, ar bereikia stebėtis, kad pasižymėjusio nebepagydomo reakcininko kun. Pugevičiaus ir kitų lietuviškų žiūrovų visas pastangas suvažiavimui įpiršti rezoliuciją, prakeikiančią Tarybų Lietuvą ir jos socialistinę santvarką, šuo, kaip žmonės sako, nusinešė ant uodegos? . . Girdi, suvažiavimo "rezoliucijų projektuose nebuvo parodyta jokio dėmesio lietuviams taip rūpimais žmogaus teisių klausimais".

Taigi, kun. Pugevičius iš suvažiavimo sugrįžo tuščiomis rankomis.

IR JIE VERKIA DĖL LĖKTUVO GROBIKŲ LIKIMO

Pastebėjome, kad ir kanadiečių dipukų organas "Nepriklausoma Lietuva" (lapkr. 3 d.) nesigaili ašarų ir užuojautos lėktuvo grobikams ir žudikams. Pasiklausykime:

"Nuostabiai neparankiu laiku Jungtinių Valstybių teritorijoje atsirado abu, tėvas ir sūnus Brazinskai. Vargiai ar galėjo būti blogesnis supuolimas su taip labai išgarsintų kroatų lėktuvo pagrobimo afera. Visi čia pasipiktinę to amerikiečių TWA lėktuvo nuvarymo Europon, New Yorko policininko žuvimu ir visa ta, visiems įgrisusia, piratine akcija. Niekas niekur neturi ir nereiškia nei mažiausių simpatijų ar supratimo grobikams. Atrodo, kad masei neįdomūs nei patys motyvai ir viešoji opinija reikalauja nusikaltėliams pačių aršiausių bausmių, be jokių švelninančių aplinkybių pripažinimo. Ir štai tokių nuotaikų migloje atsiranda Brazinskai šiame kontinente. Padėtis, išties, nedėkinga, tiesiog biauri, beveik be jokių šviesesnių prošvaisčių. Jei tikėti pusiau autentiškiems gandams, net nuolatiniai ir tikri lietuviškų reikalų draugai ir gynėjai JAV Senate ir Kongrese, esą atsisako tokiame reikale padėti, tarpininkauti ir griežtai plaunasi rankas visoje Brazinskų bylos eigoje".

Tik dar laimė, kad mūsų "vaduotojams" pavykę surasti BALFo dolerių pagalba, žinoma) Amerikos pilietę ir ją sutuokti su jaunuoju Brazinsku, jam tik spėjus į Amerikoe žemę įkelti koją. Su tėvu, girdi, daug riesčiau ir sunkiau . . .

BET KODĖL JŪS TĄ SAUJELĘ SLEPIATE IR GLOBOJATE?

Kanados klerikalų "Tėviškės Žiburiai" (spalio 28 d.) bara "veiksnius":

"Visuomeniniai bei politiniai veiksniai yra tam, kad veiktų, budėtų, o ne tylėtų tada, kai reikia veikti ir kalbėti. Visuomenės gyvenime būna momentų, kai tylėjimas darosi nusikaltimu. Vienas tokių momentų yra žydų ofenzyva, jaučiama nuo pat išeivijos pradžios, bet kažkodėl ypatingai suaktyvinta šiuo metu. Tiesa, ji liečia ne vien lietuvius, yra žymiai platesnio masto, tačiau mūsų tauta yra skaudžiai kaltinama. Ne tik paskiri žydų autoriai, bet ir enciklopedija "Judaica" skleidžia mintį, jog lietuviai kaip tauta yra atsakinga už Lietuvos žydų sunaikinimą vokiečių okupacijos metu. Tokį nutarimą padarė ir Lietuvos žydų konferencija Muenchene 1947 m. O lietuvių visuomenė puikiai žino, kad nelemtame žydų naikinime dalyvavo tik saujelė Lietuvos gyventojų (nevisi buvo lietuviai), ir dėlto visa tauta negali būti kaltinama. Siuo metu kaltinimas paaštrėjo ta prasme, kad nusikaltėlių ieškoma ir lietuvių išeivijoje po 30 metų, kai daug kaltės įrodymų yra dingę ir yra pavojus, kad gali nukentėti nekalti žmonės dėl klaidingų liudijimų.

Pilnai sutinkame, kad labai, labai neteisinga kaltinti visą tautą už mažos jos žmonių saujelės papildytas baisias kriminalystes. Ir tie žydų vadai, kurie taip daro, sunkiai nusideda tiesai ir žmoniškumui.

Tačiau ne tik "Tėviškės Žiburiai", bet ir "Draugas", ir "Naujienos", ir "Dirva", ir "Darbininkas" ir kiti "vaduotojų" laikraščiai kaip tik tokiems žydams talkauja ir jų kaltinimus pateisina. Juk tos spaudos leidėjams bei redaktoriams ir visiems "vaduotojų" lyderiams toji "T. Ž." minima baisiųjų žmogžudžių saujelė yra puikiai pažįstama ir žinoma. Kodėl jų neiškeliate ir neparodote nė tik žydų vadams, bet ir visam pasauliui, kad tiktai jie tėra atsakingi už padėjimą naciams Lietuvoje skersti ne tik žydus, bet ir šiaip tarybinius žmones, o kad lietuvių tauta, kaip tokia, yra nekalta?

Jus gi ponai iš "T. Ž." ir kitų tos veislės laikraščių tą skerdikų saujelę slepiate ir tuomi inkriminuojate visą lietuvių tautą. Todėl jūs esate šimtą kartų didesni nusikaltėliai mūsų tautai, negu anie keli žydų vadai.

KODĖL V. VOKIETIJA SLEPIA FAKTUS APIE NACIUS?

Vilniaus "Tiesoje" (lapkr. 5 d.) skaitome:

"Vakarų Berlyne, Zelendorfo rajone, rašo "Izvestijos", yra vieta, kuri saugoma stropiau, negu bankų seifai. Zelendorfe saugomi slapti nacistiniai archyvai. Prieš 31 metus archyvus aptiko amerikiečių okupacinė kariuomenė, tačiau ir dabar kai kuriuose VFR politiniuose sluoksniuose su siaubu laukiama momento, kada archyvai bus paskelbti.

Patys moderniausi elektroniniai prietaisai, įrengti vadinamajame "Amerikos dokumentacijos centre Vakarų Berlyne", stropiai saugo nuo pašalinių akių slaptas 10 milijonų buvusių nacistinės partijos narių ir esesininkų kartotekas. Be pilnų nacistinės partijos sąrašų, kaip rašo VFR laikraštis "Di velt", čia saugomi 909 mikrofilmai su hitlerinių karininkų asmens bylomis, daugiau kaip 500 "trečiojo reicho" teismo tarnautojų, ištikimai tarnavusių fašizmui, bylų.

Neseniai VFR jaunųjų socialistų organizacija pareikalavo perduoti visus slaptus nacistinius archyvus Vakarų Vokietijos valdžios organams. Tačiau VFR valdantieji sluoksniai neskuba priimti tokį pavojingą palikimą. Bona sutinka priimti archyvus ne anksčiau kaip 1990 metais, kai, jos apskaičiavimu, mirs paskutiniai asmenys, minimi nacistiniuose archyvuose."

Henry Kissingeris ramina Fordą: "Nenusimink, Gerald, dėl pralaimėjimo. Laimėtojas Jimmy atstovauja tiems patiems interesams, kaip ir mudu".

Kunigų organas surado kuo pasidžiaugti

Su dideliu įdomumu skaitome Chicagos kunigų "Draugе" (lapkričio 5 d.) ilgą vedamąjį "Labiausiai pralaimėjo JAV Komunistų Partija". Kas atsitiko? Kodėl prieš rinkimus kunigų organas nei laiko, nei energijos turėjo panašaus ilgio vedamuoju savo skaitytojus supažindinti su JAV Komunistų ir jos kandidatais bei su jų šiuose rinkimuose programa, o dabar, po rinkimų, taip garsiai suriko? Ar tai ne mulkinimas ir klaidinimas savo skaitytojų?

Tiek to. Vardan dievo, į kurį juk ponai redaktoriai tiki, matyt, visokia apgavystė leidžiama ir pateisinama. Neapsimoka jiems tokių klausimų nei klausti . . .

Bet štai kas reikalauja dėmesio. "Draugo" redaktoriai gieda:

"Siuose rinkimuose Komunistų Partija turėjo pilną laisvę agituoti, galėjo pasinaudoti spauda, radiju, net ir televizija. Ir iš to nieko neišėjo . . ."

Ir vėl:

"Siais metais komunistų partijos gen. sekretorius Hall, jų kandidatas į JAV prezidentus, su savo 35 m. amžiaus kandidatu į vicepreziden tus, J. Tyner blaškėsi po JAV-jas su agitacijomis, kalbėdami studentams, per radiją, televiziją, ypač agituodami stiprinti ryšius su Tarybų Sąjunga, pradėti prekybą su Kuba, suteikti nepriklausomybę Porto Rico . . ."

Ir, girdi, vistiek nieko neišėjo.

Be to, jie priduria, kad jie sužinoję, jog Komunistų Partija šiems rinkimams išleidus net $300,000!

Pradekime nuo pabaigos. Mums dar niekur neteko matyti, kiek komunistai šiuose rinkimuose išleido agitacijai už savo kandidatus Gus Hall ir Jarvis Tyner. Bet daleiskime, kad tiesa, ką "D." sako. Bet ką tas reiškia prieš kapitalistinių partijų išleistas sumas agitacijai už savo kandidatus? Tai nėra nė lašo į didelį kibirą vandens. Kaip žinia, jos išleido po virš trisdešimt milijonų dolerių!

Be to, Komunistų Partijai, kaip žinoma, net keliose valstijose teko eiti į teismus, kad jų valdžios priverstu priimti komunistų surinktus piliečių parašus ir jų kandidatus įrašytų balotus. Tas pareikalavo daug lėšų. Gi tam reikalui Fordui ir Carteriui nereikėjo išleisti nė vieno sudilosio cento.

Be to, kaip žinoma, ir su tomis didelėmis pastangomis, komunistams vos pavyko savo kandidatams laimėti vieta baloto tik 19 valstijų. O 31 valstijoje jie balotą nepasirodė ir jų piliečiai, kurie ir norėjo už juos balsuoti, neturėjo progos.

Apie komunistų "trankymasi" su propaganda už savo kandidatūrą. Tas tiesa, kad Hall ir Tyner plačiai važinėjo su agitacija, bet šiais laikais ši priemonė pasiekimui plačiųjų piliečių masių labai, labai ribota. Siais laikais, ypač šioje šalyje, spauda, radijas ir televizija — štai masėms pasiekti svarbiausios ir efektingiausios priemonės.

Tiesa, kai kuriais atsitikimais jos buvo komunistams prieinamos. Bet čia tinka labai senas pasakymas: "Sauso niekas neklauso". Jomis pasinaudoti reikalingi dideli mašai dolerių — milijonai ir milijonai dolerių. O, kaip sakyta, komunistai jų neturėjo ir neturi. Kiek žinoma, pav., New Yorko apylinkėje komunistams pavyko savo trims kandidatams (apart prezidentinių kandidatų Hall ir Tyner, ir kandidatui į senatorius prof. Aptheker) viso labo tik penkioms minutėms pasisamdyti televiziją. Tebuvo laiko kandidatams tik savo veidus parodyti ir sušukti: "Balsuokite už mus!"

Dabar palyginkite tą kelių minučių pasirodyma su Fordo ir Carterio pasirodymu televizijoje, apart kasdien agitacijos už juos per žinias, net trimis atvėjais debatuose, po pusantros valandos kiekvienu atveju! Beprotiška būtų ir pradėti lyginti. "Dr" redaktoriai dar nėra taip suvaikėję, jog šio skirtumo nebesuprastų.

Dabar žodelis apid "komunistų pralaimėjimą", kuriuo kunigų organas taip džiaugiasi.

Nieko panašaus neįvyko. Kiek komunistų kandidatai rinkimuose toje 19 valstijose viso surinko balsų, niekur dar neteko pastebėti. Bet komunistai patys sako, kad šiuose rinkimuose, palygintus su 1972 metų prezidentiniais rinkimais, jų kandidatai labai puikiai pasirodė. Pav., dienraštis "Daily World" (lapk. 9 d.) pateikė tokių pavyzdžių: Ohio valstijoje per šiuos rinkimus Hall ir Tyner laimėjo 33 procentais daugiau balsų.

Imant kai kuriuos tos valstijos pavietus atskirai:

Cuyhoga County (Cleveland) už juos paduota 2,175 balsai, arba 81 proc. daugiau, negu 1972 m. rinkimuose.

Richland County — 766 balsai, net 470 proc. daugiau.

Clark County — 461, 520 proc. daugiau.

Montgomery 485 balsai, arba 342 proc. daugiau.

Summit County — 429 balsai, arba 280 proc. daugiau.

1972 metų rinkimuose už Komunistų Partijos kandidatus, kaip matome, buvo paduota tik po desėtką kitą balsų, o šiuose rinkimuose jau po kelis šimtus!

Brežnevo vizitas Jugoslavijoje

Belgradas. — Sios savaitės pradžioje Jugoslavijoje lankėsi Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos generalinis sekretorius Leonidas Brežnevas su oficialiu vizitu. Jį atkvietė Jugoslavijos Komunistų Partija.

Tiek Brežnevas, tiek jugoslavų vadas Tito šiltai kalbėjo apie stiprėjimą santykių tarpe abiejų kraštų. Manoma, kad šis Brežnevo vizitas ir pasitarimai įvairiais tarptautiniais klausimais toliau tuos santykius pagerins.

D. TERTELIS

XXX

Mes apžvelgėm pasaulį platų
Ir knisamės esmėj daigtų.
Esmingo amžino neradę,
Vėl ieškome naujų krantų.

Sugrįžtame, iš kur pradėjom
Ir menam klystkelių dienas,
Metaforas miglotas sėjam
Ir filologijas painias.

Negrįžtamai į tolį driekias
Dienų, akimirkų keliai.
Dienų lijundros veidą pliekia,
O saulės mąšta spinduliai.

Iš susitikimo su ra
komiteto sekr. drg.
kairės į dešinę:
V. Reimeris, papu

Pirmokučiai mok

"LAISVĖI" IŠ KAPSUKO

IŠ MŪSŲ PADANGĖS

Iš susitikimo su rašytojais. Kalba LKP Kapsuko rajono komiteto sekr. drg. J. Urbanavičius. Sėdi pirmoje eilėje iš kairės į dešinę:
V. Reimeris, papulk. J. Mitrofanovas, V. Bubnys.
V. Gulmano nuotr.

Permaininga vasarėlė netruko prabėgti, nespėjai nė apsidairyti, kai pamatei, jog rugsėjis jau čia pat, vėl reikės grįžti prie įtempto pedagoginio darbo.

Kadangi rugsėjo mėnesį būna nemažai renginių, su kai kuriais noriu supažindinti gerbiamus laikraščio skaitytojus.

RUGSĖJO 1-JI

Tai didelė visų mokyklų šventė. Tą dieną susirenka visi mokiniai mokytojai, iškilmingai pažymėdami mokslo metų pradžią, prisimindami, kad, deja, dar nevisur yra sudarytos tokios geros mokymuisi sąlygos. Rugsėjo pirmoji švenčiama įvairiai, vienur teatralizuotai, kitur kukliai, bet gražiai.

Rugsėjo pirmosios ypač laukia tie, kurie pirmą kartą pravers mokyklos duris, atsisės į suolus, klausysis mokytojų aiškinimo. Kiek pasiruošimo, neramaus šurmulio namie išvakarėse. Čia ir uniformą reikalinga išsilyginti ir kaspinus pataisyti, pasirūpinti gėlių, sąsiuvinių ir t. t. Visi tėvai stengiasi, kad jų vaikai, ypač pirmokučiai, gražiai ir šauniai atrodytų.

Mūsų rajone šiemet daugiau negu 1600 pirmokučių šiemet pirmą kartą pravėrė mokyklos duris, kur jų jau laukė rūpestingi mokytojai ir vyresnieji draugai.

Kadangi transporto priemonių mieste diena iš dienos daugėja, tuo pačiu didėja ir nelaimingų atsitikimų skaičius, mokyklose mokiniai jau nuo pat pirmos klasės supažindinami su eismo taisyklėmis, o pirmokučiai, mokytojų prižiūrimi, mokosi mieste teisingai vaikščioti, pereiti gatvę tik nurodytose vietose. Noriai mokosi mažiukai šių naujų dalykų, nes žino, kad jos ateityje labai pravers.

Susitikimas su rašytojais

Rugsėjo 29 dieną Kapsuke įvyko rašytojų susitikimas su milicijos darbuotojais ir moksleiviais ir naujos knygos "Akystaton su pavojum" iš milicijos gyvenimo aptarimas.

Susitikime dalyvavo rašytojai, kritikai, poetai P. Bražėnas, V. Bubnys, P. Keidošius, V. Reimeris, V. Rimkevičius ir kt.

Pradžioje kalbėjęs rajono milicijos vadas papulk. J. Mitrofanova pabrėžė atsakingą milicijos darbuotojų darbą kovoje su nusikaltimais, įvairiom negerovėm.

Po to kalbėjo rašytojai, skaitė eiles, prozą, taip pat daugiausiai iš milicijos gyvenimo, parodydami, kad milicijos darbas nėra toks romantiškas.

Susitikimas praėjo gražioje ir draugiškoje aplinkoje . .

Suomių viešnagė

Kadangi Kapsukas giminiuojasi su Suomijos Kokkolos miestu, kasmet vieni pas kitus po keletą sykių lankomės. Šiemet pas mus atvyko Kokkolos futbolo rinktinė ir susitiko su Kapsuko "Sūduva". Nors pradžia buvo ne visai sėkminga, blogas oras, bet mūsiškiai susiemė ir svečius surietė į ožio ragą santykiu 3:2. Žinoma, negražu, gal būt "ipilti" svečiams, bet sportas lieka sportu ir kompromisų nežino. Vėliau įvyko sportininkų susitikimas su mūsų atstovais prie bendro stalo ir kalbų netruko, vieš-patavo graži ir draugiška atsmosfera.

V. Gulmanas

Pirmokučiai mokosi vaikščioti mieste. V. Ivanausko nuotr.

ANTANAS MASIONAS

Pušis man buvo ženklas...

Pušis man buvo ženklas, kai užkopdavau
ant laimės svirno pamatų. Kada žiūrėjau,
kaip spindulių spygliai prilaiko ant šakų
voratinklius, o viršumi žydrynės liečias.

Virpėjo margas horizontas — šokinėjo
akyse
lyg penklinė nemokančiam skaityt natų.
Ne kartą jau, ne kartą, taip ir tu,
kasuotoji,
vijais betolstančius karčius, tačiau
sustabdė vartai.

200 METŲ J. A. V. NEPRIKLAUSOMYBĖS

[Dailininko Roberto Feiferio paskaita Lithuanian Senior Citizen klube, St. Petersburg, Floridoje, lapkričio 23 d., 200 metų J. A. V. nepriklausomybės paminėjimo proga.]

Sių metų liepos 4 d. Jungtinės Amerikos Valstijos minėjo nepaprastą sukaktį — savo 200 metų nepriklausomybę.

Per visą mūsų šalį, kalbomis, muzika, dainomis, šokiais bei tam įvykiui paminėti renginiais, festivaliais, buvo švenčiama ta nepaprasta sukaktis. Vienokiu ar kitokiu būdu prie tos šventės prisidėjo net 97 pasaulio šalys, jų tarpe ir Tarybų Sąjunga. Tai dienai atžymėti, iš įvairių šalių suplaukė į J. A. V. 270 laivų. Nepaprastai įspūdingas įvykis buvo New Yorko uoste, kai pro Laisvės Stovylą praplaukė šie laivai, kuriuos stebėjo tūkstančiai žiūrovų. O šiandien mes, šiame klube, taip pat atšvenčiame šią žymią, mūsų antrosios tėvynės, J. A. V. 200 metų nepriklausomybės sukaktį.

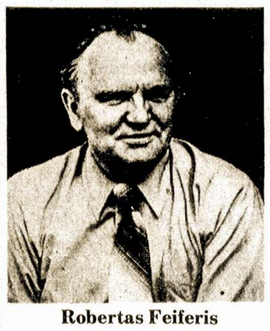

Robertas Feiferis

Prieš 200 metų, 1776 metais, Amerikos anglų kolonijų liaudis vieningai iškovojo nepriklausomybę ir sukūrė Jungtines Amerikos Valstijas, atsikratydami Britų imperijos, kuri valdė pasaulyje svetimas žemes, 100 kartų didesnes negu pati Anglija, jungo.

Per tuos 200 metų nepriklausomo gyvenimo nemaža buvo atsiekta. Daug buvo laimėta ekonomikoje ir moksle. Dėka suvažiavusių iš viso pasaulio žmonių, imigrantų, Amerika išsivystė į turtingiausią šalį pasaulyje. Tai tauta, susikūrusi iš įvairių tautų mišinio, kuri sukūrė savitą kultūrą, papročius, išvystė charakteringą amerikietiško gyvenimo būdą, savo sūnus ir dukras išgarsino pasaulyje amerikiečių vardu.

Patys žymiausi vadai-lyderiai, revoliucionieriai, suvaidinę pačias svarbiausias roles kovoje prieš Anglijos ekonominę ir politinę priespaudą, už Amerikos nepriklausomybę, buvo: George Washington, Thomas Jefferson, Samuel Adams, Thomas Paine, Benjamin Franklin, Patrick Henry, Richard Lee ir kiti.

Mes visi žinome, kas yra George Washington. Jis suvaidino neapsakomai svarbų vaidmenį Amerikos Revoliucijoje. Į kolonijų revoliucinį judėjimą prieš Didžiąją Britaniją, Washingtonas įsitraukė dar jaunas būdamas. Būdamas 23 metų amžiaus, jis jau buvo paskirtas Virginia karinių jėgų komendantu. Nors Washingtono plantacijoje dirbo vergai, bet jau tada jis išsireiškė Jeffersonui, kad "Vergiją reikia įstatymais uždrausti".

Washingtonui taipgi tenka garbė ir už tai, kad jis mokėjo sugyventi su svetimšaliais generolais, panaudodamas jų gerus norus Amerikos laisvės iškovojimui. Jis buvo nepavaduojamas kariuomenės vadas ir pirmasis Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas, ištarnavęs 2 terminus.

Thomas Jefferson yra laikomas Revoliucijos idėjiniu vadu. Iškovojus Amerikos nepriklausomybę, jis buvo centrinis asmuo tolimesnėse kovose už demokratijos plėtimą. Jis yra Nepriklausomybės Deklaracijos autorius, uoliausias kovotojas už Teisių Bilių (Bill of Rights), kas garantavo Amerikos žmonėms pagrindines konstitucines teises ir civilines žodžio, spaudos, susirinkimų ir siekimo laisvės. Jis buvo vienas pirmutinių Amerikos politikų, pareikalavusių panaikinti vergiją. Jis buvo trečiasis Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas.

Thomas Jefferson buvo revoliucinis demokratas ne tik Amerikos gyvenimo sferoje. Jis buvo tarptautinis demokratas, kuriam rūpėjo progresyvių idėjų įsigalėjimas visame pasaulyje, ir jo tradicijos, taip brangios Amerikai, yra stambus indėlis į visos žmonijos lobyną.

Samuel Adams (bostonieties) buvo revoliucinis patriotas ir lyderis Amerikos nepriklausomybės kovose Massachussets valstijoje. Jo iniciatyvos dėka, vyko protestai prieš Bostono skerdynes, ir jis buvo "Boston Tea Party" inspiratorius. Aukštų mokesčių spaudžiami, trylikos kolonijų gyventojai, pasipriešindami anglams, sudarė taip vadinamą "Committee of Correspondence". Mes visi gerai žinome tą įvykį, kai Bostone 7,000 žmonių minia išvertė iš laivų arbatą į jūrą, kaip prieš uždėtus mokesčius protestą. Samuel Adams taipgi yra vienas Nepriklausomybės Deklaracijos signatarų.

Thomas Paine, kurio gabumus ir energiją pastebėjo tuo laiku Amerikos kolonijų įgaliotinis Anglijai — Benjamin Franklin, buvo žymus Amerikos visuomenės veikėjas, politikas, diplomatas, moksininkas, rašytojas ir revoliucionierius. Istorija byloja, kad Thomas Paine šešis mėnesius prieš liepos 4 dieną išleido paskilbusią brošiūrą "Blaivus Protas" (Common Sense"), kurioje išdėstė reikalą kovos už nepriklausomybę. Tai buvo lyg ir manifestas ir programa. Tarp kolonistų pasklido virš 100,000 leidinio egzempliorių ir užsidegė revoliucijos liepsna.

Thomas Paine skelbė, kad Amerikos kraštas neturi būti Britų kolonija, bet turi vadintis Jungtinėmis Amerikos valstijomis. Thomas Paine pirmasis iškėlė vergijos panaikinimo šūkį! (90 metų anksčiau negu Abraham Lincoln). Jo redaguojamame "Pennsylvania Magazine" jis giliai nagrinėjo vergų išlaisvinimo reikalą. Jo dėka, 1780 metų kovo 1 dieną Pennsylvanijoj buvo panaikinta vergija. Paskui sekė Massachusetts ir kitos valstijos. Thomas Paine skaitomas vienu Amerikos nepriklausomybės tėvų.

Vienas Amerikos revoliucijos didžiųjų šulų buvo Patrick Henry, kuris priklausė liberalų grupei. Kai kiti svyravo ir abejojo, jis šaukė atviron, griežton, ginkluoton kovon prieš taksus, prieš trukdymą pramonės bujojimo, už demokratines teises ir už galutiną išsilaisvinimą ir atsiskyrimą nuo Britų Imperijos. Jis buvo žinomas kaip "revoliucijos žodžio skelbėjas": jis už ją kalbėjo, agitavo, gynė. Jo pasakymas: "Duokite man laisvę, arba duokite man mirtį" ("Give me liberty or give me death") įamžintas istorijoje.

Toki įtempti santykiai dėl nepriklausomybės tęsėsi keletą metų, ir galų gale, 1776 metais liepos 4 dieną, Philadelphijoj vėl susirinko Amerikos kolonijų atstovai ir ten priėmė Thomo Jefferson parašytą Nepriklausomybės Deklaraciją. Prasidėjo amerikiečių oficialus karas už galutiną laisvę prieš anglus, kuris baigėsi pilnu laimėjimu tik 1783 metais. Tuo metu gimė Jungtinės Amerikos Valstijos.

Prie išlaisvinimo nuo Britų kolonializmo prisidėjo ir užsieniečiai generolai: Tadas Kosčiuška, Wilhelm Steuben, Kazimieras Pulaski, Marquis Lafayette, Dekalb ir kiti.

Prie Jungtinių Amerikos Valstijų nepriklausomybės eigos ir krašto išsivystymo prisidėjo nemažas skaičius ir lietuvių — imigrantų su savo darbu ir triūsu. Visi mes žinome Battery Park, New Yorke, ir kaip savo amerikietišką gyvenimo kelią pradėjo ne vienas mūsų tautiečių. Ten, netoli nuo kranto yra nedidelė Ellis Island sala, kurią lietuviai — imigrantai vadino Ašarų Sala, — ir nebe pagrindo. Tai buvo vartai į Ameriką, per kuriuos įžengė virš 50 milijonų imigrantų iš visų pasaulio kraštų. Per tuos vartus praėjo tūkstančiai mūsų tautiečių, kurie savo sunkiu darbu ir prakaitu įsidirbo į žmoniškesnes gyvenimo sąlygas.

Per vėliausius 300 metų virš 500,000 lietuvių persikėlė į Amerikos krantus. Faktais įrodyta, kad pirmasis lietuvis, kuris atvyko į Ameriką, į tuometinę Holandų koloniją, New Amsterdam, dabartinį New Yorko miestą buvo daktaras Aleksandras Karolius Kuršius, kuris dėstė raštą ir lotynų kalbą. Tvirtinama, kad jis buvo pirmasis mokytojas Amerikoje. Paminėjimo 200 metų Jungtinių Amerikos Valstijų nepriklausomybės metu, New Yorke, 20 Wall Street, jam pagerbti buvo atidengta memorialinė lenta ir ta vieta pavadinta — Lithuanian Square.

Jungtinėse Amerikos Valstijose priskaitoma virš pusantro milijonų lietuvių. Vien tik Chicagoje gyvena apie 500,000, o Pennsylvanijoje irgi apie tiek pat, žinoma, su čia gimusiais prieaugliais. Dauguma šių lietuvių pasiekė Amerikos krantus, bėgdami nuo caro persekiojimų, ieškodami laisvės ir geresnio gyvenimo.

Lietuvių emigraciją į Ameriką galima padalinti į keletą laikotarpių. Pirmieji lietuviai imigrantai, prieš apie 300 metų, buvo daugiausiai didikai, kariškiai, amatininkai ir mokytojai. Jie visi buvo liuteronai ir dėl religinių persekiojimų apsigyveno Holandų ir Britų kolonijose Atlanto pakraščiuose, bet kaip lietuviai, jie išnyko, susituokdami su anglų-saksų kilmės šeimomis. Kita emigracinė banga susidarė iš jaunų kariniai nusiteikusių didikų, kurie į čia vyko padėti Amerikos revoliucijai. Jie buvo liberališkų prancūzų ir lenkų įtakoje. Iš jų žinomi: kapitonas Jonas Miklaševičius ir Leonas Chodkevičius.

Trečioji banga atsirado 19-ojo šimtmečio pradžioje, po Lenkijos ir Lietuvos sukilimo. Ji susidarė iš įvairių didikų, buvusių kariškių ir kunigų, kurie pasiekė Amerikos krantus. Jie visi buvo politiniai imigrantai.

Per ketvirtąją emigracinę bangą, kuri tęsėsi nuo 1868 iki 1914 metų, į Ameriką atvyko virš 300,000 lietuvių, dauguma darbo žmonės, buvę žemdirbiai, amatininkai. Jie visi buvo lietuvių tautos atgimimo pionieriai ir daugumą paliko savo tėvynę, bėgdami nuo caro priespaudos, vargo, kariuomenės ir socialinių neramumų. Jie daugiausiai buvo susispietę Bostone, Chicagoje, ir New Yorke su jų apylinkėmis. Jie sunkiai dirbo anglies kasyklose, Wyoming slėnyje ir Shenandoah apylinkėje; plieno fabrikuose Pittsburghe ir prie Great Lakes; Philadelphijos ir Baltimore fabrikuose, bei Chicagos skerdyklose.

Tai ne atsitiktinumas, kad žinomas Amerikos rašytojas Upton Sinclair taip vaizdžiai apibūdino tų laikų lietuvius imigrantus savo knygoje "Raistas" ("The Jungle"). Sie darbštūs, užsigrūdinę lietuviai savo protu, rankomis ir net krauju padėjo statyti Amerikos industriją.

Nežiūrint tų mūsų lietuvių imigrantų sunkių darbo sąlygų, jie švietėsi, mokėsi: kūrė kultūrines ir socialines draugijas, leido virš 100 laikraščių ir periodinių leidinių bei šimtus apšvietos knygų. Dėka tokios milžiniškos apšvietos pravedimo, virš 50 procentų šių lietuvių vaikai namuose kalbėjo lietuviškai.

Nuo 1920 iki 1940 metų lietuvių emigracija į Ameriką siekė 30,000. Si grupė susidėjo daugiausiai iš intelektų ir kultūros vadovų. Dauguma atvyko to laiko Lietuvos agrikultūrinės depresijos ir politinių persekiojimų dėka. Žinoma, daugelis atvyko savo giminių ir artimųjų pakvietimu.

Vėliausioji imigracijos banga įvyko tuojau po Antrojo Pasaulinio karo. Ją sudarė dabartinei, socialistinei Lietuvos santvarkai priešingi lietuviai, "dipukais" vadinami. Jų priskaitoma apie 35--37,000.

Nedaug kam jų teko čia sunkias ir ilgas darbo valandas dirbti, nežiūrint kur. Čia atvykę, jie jau rado sukurtas darbo unijas, įvairias kultūrines, socialines draugijas, laikraščius ir t. t. Jiems įsikūrimo sąlygos buvo daug lengvesnės negu seniems imigrantams, atvykusiems prieš penkiasdešimts ir daugiau metų. Ekonominiai šie lietuviai gana greitai prasimušė, dėka jų aukštesnio išsilavinimo ir gersnių darbo sąlygų. Nežiūrint to viso, dabartiniai imigrantai ("dipukai") iš aukšto žiūri į senuosius lietuvius.

Bendrai imant, lietuviai imigrantai prisidėjo ne tik prie Amerikos industrijos, bet ir mokslo bei meno pakėlimo. Jie sugebėjo išleisti savo vaikus išmokslinti. Mes turime lietuvius aukštai išsilavinusius medicinos, technikos, chemijos, meno, dailės, žurnalistikos bei sporto srityse. Jie užima aukštus postus universitetuose, vidurinėse mokyklose. Jie yra įvairių amatų specialistai.

Svenčiant šią mūsų antrosios tėvynės 200 metų nepriklausomybės sukaktį, turėkime mintyje, kad kova už laisvę ir laimės siekimo teises, kova už pilietines teises, už rasinę lygybę, prieš mažumų diskriminavimą dar tebesitęsia. Dar ir dabar milijonai žmonių tebėra paskendę varge. Daugelis eina gulti nedavalgę. Bedarbių skaičius ne mažėja, bet didėja. Didžiausios sumos paskiriamos ginklavimuisi, vietoje jas paskirti nedarbui panaikinti ir krašto socialinei padėčiai pagerinti. Rasinė neapykanta ir žmogaus išnaudojimas dar vis tebeegzistuoja.

Tad, tęskime kovą už geresnes gyvenimo sąlygas, už taiką visos žmonijos, už geresnę, teisingesnę ateitį visiems Amerikos ir viso pasaulio žmonėms.

Lai taika, ekonominis gerbūvis ir tautų draugystė suklesti visame pasaulyje!

Originalius keramikos dirbinius šventiniam stalui serviruoti pradėjo gaminti Kauno "Dailės" kombinatas. Jų pavyzdžius sukūrė respublikos keramikai.

Keramikos meistrų dirbiniai pasižymi aukšta atlikimo technika, savo darbuose jie plačiai naudoja liaudies kūrybos elementus.

Kombinato dailininkė A. Keturakienė su savo kūrybos dekoratyvine vaza.
T. Žebrausko nuotrauka

Binghamton, N. Y.

GERAS LDS 6 KUOPOS PARENGIMAS

LDS 6 kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 6 d., Sokol salėje.

Kaip ir paprastai, susirinkimas buvo neskaitlingas.

Kuopos pirmininkė A. Maldaikienė susirinkimą atidarė 1 val. dieną. Dalyvavo visi kuopos valdybos nariai. Perskaitytas praeito susirinkimo protokolas ir pateikta finansinė atskaita. Viskas priimta, kaip skaityta. Valdybos narių raportai taip pat vienbalsiai priimti.

Komisija pateikė raportą iš LDS 6 kuopos parengimo, surengta spalio 30 d. Parengimas buvo sėkmingas. Turėjome gražios publikos. Svečių turėjome ir iš New Yorko. Buvo atvykusi draugė K. Petrikienė ir jos sunus Arthur su žmona. Taipgi buvo svečių ir iš Pennsylvanijos. Buvo malonu su jais pasimatyti.

Mūsų parengimas pavyko gerai, liko ir pelno.

Komisijos raportai priimti su pagyrimu.

Pirmininkė pirmiausia pakvietė K. Petrikienę pakalbėti. Ji savo kalboje pažymėjo, kad Lietuvių Darbininkų Susivienijimas yra svarbi organizacija, gerai vedama ir yra gerame finansiniame stovyje. Kurie dar nėra jos nariais, patarė į mūsų Susivienijimą įsirašyti.

Po to buvo pakviestas Arthur Petrick parodyti filmų. Jis parodė labai gražių filmų iš Lietuvos. Publika buvo labai patenkinta. Už tai mes reiškiame jums, Arthur, dideli ačiū!

Vakarienėje dalyvavo 66 žmonės. Parengimo komisija reiškia didelį padėką visiems, kurie į mūsų pareng mą atsilankė ir aukomis prisidėjo.

Pramogai surengti daugiausia darbavosi M. Semcho ir Mary Lynn.

LDS 6 KUOPOS SUSIRINKIMAS

Sekantis LDS 6 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 4 d., toje pačioje vietoje. Pradžia 1 val. dieną.

Tai bus svarbus susirinkimas. Turėsime išrinkti kuopos valdybą 1977 metams. Taipgi turime daug svarbių reikalų atlikti. Prašome visus kuopos narius susirinkime. dalyvaut. Atsiveskite savo draugus bei pažįstamus į LDS įsirašyti.

Mary Lynn

KODĖL IR KAIP PRIEŠ 200 METŲ GIMĖ JUNGTINĖS VALSTIJOS?

Moterys Amerikos Demokratijos Kūrime ir Auklėjime

STEFANIJA SASNA

(Tęsinys iš praeito num.)

ABIGAIL ADAMS

Nors laike Revoliucinio Karo moterų švietimos ir dalyvavimo politikoje progos tebebuvo labai siauros, tačiau kilnesnės iš jų nebuvo tamsios nei politikoje atsilikusios. Jos norėjo žinoti, jos troško patarnauti visuomenei. Charles F. Adams, čion aprašomos moters anūkas, apie savo senutės jaunystės laikų moteris, apie jų siekimą žinybos, rašė:

"Kur mažai pletkų, ten noras žinoti turi būti patenkintas iš knygų. Literatūros žiedai išsiskleidė ten, kur skandalo piktžolės nesuleido šaknų. Jaunos Massachusetts moterys 18-me šimtmetyje ištikrųjų buvo skaitytojos, nors ir tik pačios per save prasilavinusios: ir jų skonis nebuvo menkiems bedvasiams sentimentams ar beribiam įkarščiui, kuris įgyjama iš pasakėčių ir romansų cirkuliaciniuose mūsų dienų knygynuose, bet buvo pasiektas iš giliausių anglų literatūros šaltinių..."

Abigail Adams

Viena iš pasiekusių gilaus pažinimo šalies ir pasaulinės padėties, taipgi palikusių mums didelį lobį informacijų, buvo Mrs. Abigail Adams, žmona žymaus revoliucijonieriaus ir antrojo Jungtinių Valstijų prezidento John Adams.

Jos laiškai rašyti vyrui, kada jisai buvo kongrese ir užrubežiuose komisijonieriumi, taipgi seserims ir draugams ir draugėms, kurie buvo tarp įtakingiausių žmonių, o paskiau savo vaikams ir anūkams, sudaro porą tomų. Tiesa, didelė dalis jų, ypatingai rašytų šeimai, liečia bėgamus šeimos reikalus, vienok taip pat veik kiekviename nušviečiama kuri nors fazė šalies ar pasaulinių įvykių, kaip tie dalykai atrodė akyvai moteriškei nešlifuoti, negražinti. Spaudai rašyti, veikiausia, ji jautėsi persilpna dėl neturėjimo progos lankyti mokyklą. Apie tai ji pati vėliau rašė:

"Mano ankstyboji apšvieta neturėjo tų gausių progų, kurios randasi šiandieną, ir kurias duoda net mūsų paprastosios kaimo mokyklos. Manęs nesiuntė jokion mokyklon. Aš nuolat sirgdavau. Moterų apšvieta, net geriausiose šeimose, nesiekdavo toliau rašymo ir aritmetikos, tūluose keliuose ir labdi retuose atsitikimuose dar muzikos ir šokių."

Savo laiškuose Mrs. Adams jautriai aprašo karo ir vargo suspaustų kaimo ir miesto gyventojų padėtį, kartu ir savo, kada jos mylima šeimyna ir ji pati tapo perblokšti choleros, kada ištisos šeimos, kai lapai, krito negaudamos iš niekur jokios pagalbos, kada slaugydamos sergančius, apraudodamos mirusius namie, moterys kartu kentė rūpestį apie karan išėjusius vyrus ir, vyriausia, apie to karo pasekmes.

Apie karo pasekmes moterys daug rūpinosi, daug jam aukojo. Liepos 16-tą, 1780 m., esančiam užrubežiuose savo vyrui Mrs. Adams rašė:

"Pastangos yra milžiniškos ir mes atiduodam kampanijai daugiau pusės savo turto, kad apginti likusį..." Bet laimėjimui karo ir po jo būsimos taikos, sako ji, *"joks nuovargis nebus laikoma perdideliu nei kaina nuosavybės perbrangia."*

Su didžiausiu pasipiktinimu ir rūpestimi ji rašė apie patrijotų armijos praradimą Ticonderoga ir Mount Independence, statydama klausimą, ar tik nebuvo išdavikų ar nepaisėlių. Kaip galėjo, rašė ji, pasiduoti tvirtuma su būriais dar gyvų, šarvuotų ir ginkluotų vyrų? Kas atlygins šaliai tokį baisų nuostolį, kas nutrins gėdą?

Mokėjo ji ir džiaugtis. Su dideliu dvasios pakilimu ji rašė apie Bostono moteris, kurios paskelbė kovą pelnagrobiams. Buvo toks atsitikimas: Tulas prekėjas, ir dar pavienis, laikė sukrovęs sandėlį kavos, cukraus ir kitko, laukdamas pakilimo kainų, kuomet moterys grįšta iš turgaus su tuščiomis kašėmis. Apie šimtas Bostono moterų suėmė jį, užnėrė jam ant kaklo virvę ir pareikalavo atiduoti sandėlio raktus. Sandėlyje rastą maistą jos nuvežė į susiediją ir padalino reikalingiem be jokios mokesties. Tokie drąsūs moterų išstojimai sudraudė gobšus.

Savo laiškuose Mrs. Adams skundžiasi, kad demokratijai plėsti galimybes siaurina moterų atsilikimas. Ji rašo:

"Man nereikia jums nei aiškinti, kaip mūsų šalyje apleista moterų apšvieta ir kaip madinga buvo įžeidinėti mokinančiąsias moteris..."

Nesitenkina ji vien nusiskundimu trūkumais, bet ir pasiūlo išeitį. Savo laiške vyrui rugpjūčio 14-tą, 1776 m., rašo:

"Jeigu jūs skundžiatės stoka mokslo sūnams, ką turiu sakyti aš apie dukteris, kurios kasdien pergyvena mokslo trūkumą. Kas liečia mokinimą mano pačios vaikų, aš greit pasijuntu išsėmus savo žinojimą, jaučiu skurdą ir trūkumą kiekviename mokslo skyriuje.

"Širdingiausia trokštu, kad būtų patiekti koki liberališki planai ir pravesti gerovei augančios gentkartės, ir kad mūs nauja konstitucija atsižvelgtų akstinimu apšvietos ir kilnumo. Jeigu mes norime turėti herojų, valstybės vyrų, ir filosofų, mes privalome turėti lavintas moteris. Veikiausia pasaulis juoktųsi iš manęs ir įkaltintų mane vaikymęsi tuštybių, bet jūs, žinau, protaujate plačiau ir liberališkiau, kad nepraleisti be dėmesio mano sentimentą. Jeigu daug kas priklauso, kaip daleidžiama, nuo ankstyviausio švietimo jaunimo, jeigu pirmiausia įskiepyti principai giliausia suleidžia šaknis, didžiausia nauda būtų iš apšvietos tarpe moterų."

Nesuderinama jai atrodo kova už savo laisvę su pavergimu negrų. Jinai rašo:

"Širdingiausia veliju, kad nebūtų nei vieno vergo mūsų provincijoj; man visuomet atrodė nedoriausiu daiktu kovoti patiems už tą, ką mes kasdien išplėšiame nuo kitų, turinčių tokią pat gerą teisę į laisvę, kaip kad mes..."

Aišku, kad tokios jos pažiūros, pareikštos laiškuose ir asmeniškuose pasikalbėjimuose, turėjo didelę švietimo ir organizacinę vertę. Nemanoma, kad John Adams, kaipo stipraus būdo žmogus, būtų priėmęs ir vykdęs jos ar kito keno pažiūras, jeigu pats tame nebūtų persitikrinęs, tačiau žinoma, kad daugelis jo svarbių žingsnių būdavo apdiskusuojami šeimos ratelyje ir Mrs. Adams gabus mintijimas negalėjo neturėti įtakos jų sprendime.

Apsigyvenus Paryžiuje, paskiau Anglijoje, kaipo žmonai Jungtinių Valstijų diplomato ir atstovo, ją nepakenčiamai erzina reikalas laikyti net septynis tarnus, nes nuo skaičiaus tarnų ir pasirodymo priklauso atsinešimas vietinių gyventojų ir pasisekimas diplomatinėse sferose. Net maži jos vaikai, sako ji, pro ašaras turėjo duotis apkarstyti savo galvas, kad išsigelbėti nuo tarnų pašaipos.

Nors begaliniai skriaudu jai atrodė rengti dideles, prabangines puotas, bet ji supranta, kad viename tokiame draugiško pobūdžio pažmonyje tankiai galima atsiekti daugiau, negu keliose karštų diskusijų konferencijose. Ji skundžiasi, kad daugiau jų negali surengti, nes šalies tėvai, teturėdami reikalo tik su saviškiais namie, tankiai to nesupranta ir neduoda paskyrų. Ji rašo:

"Mūsų šalies politika buvo ir tebėra ant cento gudri, o ant svaro durna."

Labiausia, vienok, ją kankina damų žemas moralas—neturėjimas ką veikti ir ištisų pusdienių ir vakarų praleidinėjimas prie kortų, prie ko ir ji neišvengiamai turi papulti savo diplomatiniuose vizituose. Dėlto laiškuose savo seserims ir draugėms Amerikoje ji šaukia: *"Gerasis dangau, nejaugi protaujanti sutvėrimai buvo tam sutverti."* Ir laukė ji su didžiausiu išsiilgimu progos sugrįžti į savo sunkaus darbo, bet gražių idejų ir vilčių laisvą tėvynę Ameriką.

Ne mažiau reikėjo nukentėti ir dėlto, kad jie atstovavo pirmą demokratinę respubliką. Savo draugei, žymiai patrijotei Mercy Warren, Mrs. Adams rašė:

"Kas Europoje yra žinomas priėmusiu respublikoniškus principus, tas turi tikėtis, kad visi inžinai kiekvieno kurto ir jo dalyvio pasaulyje bus atsukti prieš jį."

Jos jautrią širdį džiugina palyginimas Europos didžiųjų sostinių puošnumo ir tuštumo bei tenykščių žmonių nelygybės su laisvėmis savo šalyje, bet ji rašo savo seseriai Mrs. Shaw, *"tuo pat laiku mane baugina, kad toji niekad nenurimstanti dvasia, ta nelaba ambicija ir troškimas galios, pagaliau padarys ir mus taip nedorais-nelaimingais, kaip mūsų kaimynai."*

Jų pačių prašymu, jos vyras buvo paliuosuotas iš užrubežinės tarnybos ir iš Europos jiedu sugrįžo 1788 metų vasarą, išbuvę kelionėj aštuonias savaites ir dvi dienas. Neužilgo po sugrįžimo, John Adams tapo pirmuoju J. V. vice-prezidentu ir, vėliau, antruoju prezidentu, kuriose pareigose jo žmona Abigail buvo tinkama talkininkė ir patarėja. Ji taip pat dar sulaukė matyti savo vyriausį sūnų John Quincy Adams, Jr., valstybės sekretoriumi (prie prezidento Monroe), kuris paskiau taip pat buvo išrinktas ir J. V. prezidentu.

Mrs. Adams, gimus lapkričio 11, 1744 m., Weymouth, Mass., vidutinio ištekliaus piuritonų kunigo Smith šeimoje, antra iš trijų dukterų, nesiųsta mokyklon, prilygo ir toli pralenkė daugiau mokytas drauges, neturėjusias taip didelio troškimo atsiekti žinojimo ir tokios aistros juomi tarnauti šaliai. Ji mirė 1818 metų spalių 28 dieną apsupta keturių gentkarčių mylimos ir mylinčios giminės ir kaimynų, kurie taip dažnai klausdavos "rodos" pas tą blaiviai protaujančią senutę ir godžiai klausydavo jos pasakojimų apie protėvių didvyriškas kovas už laisvę. Su kokia pagarba į ją žiūrėjo aukštai išlavinta jos pačios šeimyna, aišku iš sūnaus John pareiškimo po jos mirties. Jis rašė:

"Jos gyvenimas sumušė visiems laikams melą, koks kada buvo parašytas prieš jos lytį. Jis buvo nuolatiniu atmušimu visų satirikų..."

O svetimieji apie ją parašė tų laikų spaudoj:

"Įžymiai naudinga kaipo draugė vieno didžio valstybės vyro ir vadovė kito." (Bus daugiau)

Šilutės ketvertukas

Robertui, Rolandui, Artūrui ir Raselei Čeponiukams jau sukako po septynerius metukus ir jie kartu su kitais savo bendraamžiais šiemet pirmą kartą peržengia mokyklos slenkstį. Tiesa, vaikučiams kuriam laikui teks skirtis su mamyte, dirbančia Šilutės žemės ūkio technikumo mokomajame ūkyje. Jie išvyks į Kulautuvos sanatorinę miško mokyklą, kur bus ne tik prityrusių pedagogų, bet ir medicinos darbuotojų priežiūroje.

Nuotraukoje: Raselė, Robertas, Rolandas ir Artūras Čeponiai. **B. Aleknavičiaus** nuotrauka

LIETUVOS ŽURNALISTO APYBRAIŽA APIE MŪSŲ ŽYMŲJĮ VEIKĖJA IR KOVOTOJĄ

Povilas Venta ir jo audringo gyvenimo kelias

MYKOLAS JACKEVIČIUS

(Pabaiga iš praeito num.)

1945 metų rudenį, karui pasibaigus, Venta buvo iškviestas į štabą.

— Norime jums pasiūlyti, — kreipėsi karininkas, — vykti į Europą. Mums reikia vertėjų, jūs kaip tik tam tinkate. Suteiktume eilinį seržanto laipsnį. Na kaip?

— Kad pakaks, norėčiau grįžti į New Yorką.

— Žinoma, žinoma. Jau trisdešimt penkeri metai, savanoris, kariavote pakankamai, apdovanotas medaliais, galima ir atsargon paleisti. Tačiau pagalvokite.

Galvoti nebuvo ko, nors Europa ir traukė. Iš Vokietijos tik mažas žingsnis į Lietuvą. Tačiau, antra vertus, New Yorke laukė žmona, naujieji draugai. Be to, jis jau Jungtinių Valstijų pilietis. Vadinasi, nors ir persodintas medis, bet pradėjęs leisti šaknis naujoje vietoje.

Grįžęs į Jungtines Amerikos Valstijas, Venta apie savaitę išbuvo demobilizavimo punkte New Jersey valstijoje. Pagaliau, gavęs visus reikalingus dokumentus, galėjo vykti namo. Negi vakare važiuosiąs, nenustygo draugai. Galėtų kartu su jais taurelę atsisveikinimui pakelti, o rytoj į New Yorką.

Tegul sau švenčia, jei nori, bet jis važiuos. Kiek čia to kelio.

Buvo lygiai antra nakties, kai Povilas Venta paspaudė skambučio mygtuką.

O išaušus, nė nenusiėmęs uniformos, kartu su žmona nuskubėjo į "Laisvės" įstaigą. Visi sveikino, glebėsčiavo, bučiavo. Kažkas pasiūlė:

— Eiva pas Kapicką, ten ir atšvęsime mūsų kario sugrįžimą.

Netrukus laisviečiai vaišino karo veteraną gretimame saliūne, džiaugėsi, kad susilaukė darbuotojo.

— O gal tu, Povilai, — pasigirdo balsas, — dabar jau nebenori čia dirbti. Gal, sakau, būsi į aukštybes pasikėlęs?

Venta kažkaip keistai nusišypsojo. Jis puikiai suprato, kad klausta tik juokais, bet atsakė rimtai, tarsi teisindamasis:

— Manau, tokia proga galiu sau leisti ir mažą kalbelę išdrožti ... Visur, kur tik per karą buvau, dažnai galvodavau apie jus, mūsų pažangų judėjimą, Lietuvą ir tuos jos drąsius vyrus, kurie kovojo prieš hitlerininkus. O aš — koks buvau, toks ir likau. Tarp kitko, nuo tada, kai dar Klaipėdoje supratau, kad pasaulyje daug kas keistina ... — Jis akimirkai nutilo, paskui pridūrė: — Jeigu aš, mieli bičiuliai, "Laisvei" reikalingas, visada pasiruošęs. Kad ir nuo rytdienos.

Taip Povilas Venta sugrįžo į "Laisvę", sugrįžo pas tuos žmones, kurie jam šiame kontinente buvo visų artimiausi. Sugrįžo, nors žinojo, kad laukia nelengvas ir menkai atlyginamas darbas. Negi doleriai, po šimts pypkių, kurių jis būtų kitur tikrai daug daugiau uždirbęs, viską lemia ...

Tik tas, kuris pats dirbo spaudoje, žino, kaip sunku leisti laikraštį. O ypač "Laisvę", kai žmonių — vos pustuzinis, spaustuvėlė — nedidukė ir pagrindinis resursų šaltinis — pažangių lietuvių aukos.

Daugelį metų Povilas Venta dirbo "Laisvėje" nuo ankstyvo ryto iki vėlyvos nakties. Plušo, dėliodamas metalines eilutes vieną po kitos, straipsnį rikiuodamas prie straipsnio, siūdamas nuo linotipo prie laužymo stalo ir atgal. Kad tik geriau, kad tik greičiau. Juk rytoj — trūkt plyšt — turi išeiti naujas laikraščio numeris.

° ° °

Kadaise Klaipėdoje pasukęs su žmonėmis, kurie ne vien ieškojo teisybės, bet ir dėl jos kovojo, Povilas Venta ir dabar, sulaukęs šešiasdešimties šešerių metų, liko ištikimas savo idealams. Nepaisant patirtų sunkumų, nepaisant gyvenimo smūgių. Kur bebūtų — Bajorų kalėjime ar Ispanijnis frontuose, Burmos džiunglėse ar didžiuliame New Yorke, — jis visada pasikliaudavo savo žvaigžde. Ne ta, po kuria gimė, bet ta, kurią pasirinko savo gyvenimo keliu.

P. S. Šiandien mūsų nenuilstantis veikėjas drg. Venta yra Laisvės Bendrovės Direktorių Tarybos pirmininkas, pensininkas. Aido Choro pirmininkas ir Lietuvių Literatūros Draugijos iždininkas.

— **Redakcija**

Cleveland, Ohio

Lietuvių Moterų Klubo susirinkimas įvyko lapkričio 11 d. ICA svetainėje, 15901 St. Clair Ave.

Pirmininkė A. Palton atidarė posėdį 2 val. po pietų, dalyvaujant gražiai grupei narių ir svečių.

Raportai pateikti ir priimti. Valdyba padėkojo narėms už dovanas Klubo vaišėms, Kuzmickui už "stipriąją", o Žemaičiams taip pat už "stipriąją" ir už gėles.

Nutarė turėti "Christmas Party" sekančiame posėdyje ir visus pavaišinti. Darbšti veikėja Mrs. Bekenis, su pagalba draugių paruoš skanius pietus. Prašo, kad visos Klubo narės atsilankytų ir užkviestų savo draugus. Susirinkimas įvyks gruodžio 9 dieną. Posėdis bus trumpas, tai bus progos dalyviams pasisvečiuoti, pasilinksminti ir pasikalbėti. Visiems yra sveika pasikeisti mintimis.

Pirm. Palton prisiminė apie šiandien Veteranų dieną, apie karus, kurie jau nuėjo į istorijos lapus. Pabrėžė, kiek daug per juos buvo nukentėta, kiek daug iš mūsų tarpo yra praradusių savo mylimus vyrus ir sūnus. Pragyvenome daug sunkių laikų. Ir dabar kovojame prieš aukštas kainas ir milijonams gresiantį skurdą.

Dalyviai smarkiai paplojo delnais draugės Palton išsireiškimams.

Na, ir po to sėdome prie stalo, papuošto gelėmis iš Žemaičių darželio, pasivaišinti. Šį kartą gimtadienių neturėjome.

Bet buvo pranešta, kad gruodžio 9 susirinkime turėsime progą išgirsti jaudinančių dainelių, kurias pateiks Kuzmickai su grupės pritariamais balsais.

* * *

Lietuvių Literatūros Draugijos knyga jau gauta ir buvo dalinama duokles užsimokėjusiems nariams. Knyga spausdinta mūsų Tėvynėje Lietuvoje. Neužmirškite pasimokėti duokles ir knygą pasiimti.

Taipgi nepamirškite dalyvauti Moterų Klubo parėje gruodžio 9 dieną, 2 val. dienos, ICA svetainėje. Visi busite priimti ir pavaišinti.

* * *

Dabar eina laikraščių "Laisvės" ir "Vilnies" vajus. Nepamirškite atsinaujinti savo prenumeratas ir užrašyti savo artimiesiems Lietuvoje.

J. Petraus

Miami, Fla.

MIRĖ VIOLA ZUTRIENĖ

Spalio 25 d. staiga mirė Viola Ivaška-Zutirenė, 73 m. Velionė buvo gimusi Lietuvoje. Dar jaunutė būdama atvyko į Ameriką. Ilgiausiai gyveno Rochester, N. Y. Sulaukus pensijos amžiaus, persikėlė gyventi į Miami. Čia susipažino su pažangiu veikėju Juozu Zutra ir susituokė.

Viola Zutrienė labai mylėjo savo tėvynę ir skaitydavo lietuvišką pažangią spaudą. Priklausė prie LLD 75 kp. ir L. S. K.

Nuliūdime paliko vyras Juozas, dukra Genė, žentas Piterson ir anūkas Grick.

Mes, jos draugai, ypatingai klubiečiai Violą Zutrienę visada prisiminsime, kaip labai nuoširdžią, kuklią, draugišką moterį.

MIRĖ FRANK KVIETKAS

Po ilgos ir sunkios ligos lapkričio 5 dieną mirė Frank Kvietkas, sulaukęs 90 amžiaus. Dideliame nuliūdime liko serganti žmona Marytė.

Jai reiškiame nuoširdžią užuojautą ir linkime pergyventi šią skaudžią nelaimę.

SERGA

Spalio 24 d. John Andrius pasidavė į ligoninę ir buvo operuota akis. Operacija buvo sėkminga ir John jau sveiksta namuose.

Linkime greitai ir pilnai susveikti. **N. Iešmantienė**

Bridgeport, Conn.

LDS 74 KUOPOS VEIKLA

Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 74 kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 7 d. Lietuvių svetainėje.

Susirinkimas nebuvo nariais skaitlingas. Mat, ta "nelemta" metų našta slegia mūsų senosios kartos LDS narius. Vieni nesveikuoja, kiti pavieniai gyvena, taip, kad jiems sunku pasiekti susirinkimo vietą. Bet tie, kurie atsilanko, organizacijos reikalais, gerove domisi ir rūpinasi.

Nutarta surengti pietus gruodžio 5 d. Lietuvių svetainėje, 407 Lafayette St., Bridgeporte. Pietūs bus tuojau po trumpo kuopos susirinkimo, 1 val. dieną. Auka — $3.00 asmeniui. Bus įvairaus maisto. Atsilankę bus gerai pavaišinti. Kurie manote dalyvauti, prašome rengėjams pranešti iš anksto, kad jie žinotų, kiek maisto pagaminti. Galite pranešti Jennie Rigely telefonu: 878-4819 arba laiškučiu jos adresu: 305 Roses Mill Rd., Milford, Conn. 06460.

Labai maloniai prašome LDS narius taip pat ir kitus atvykti skaniai papietauti ir maloniai su mumis laiką praleisti. **Š. Ž.**

Jakarta. — Cia gautas pranešimas, kad Naujojoje Gvinejoje įvyko naujas žemės drebėjimas ir nusinešė 24 gyvybes. Birželio mėnesį įvykusiame drebėjime žuvo apie 1,000 žmonių.

Rhodes, Graikija. — Praeitą gegužės mėnesį čia įvyko protesto demonstracija prieš Jungtines Valstijas. 37 žmonės buvo suareštuoti. Dabar 12 jų nubausti nuo 3 iki 7 mėnesių įkalinimu.

KANADOS ŽINIOS

Toronto, Ont.

Spalio 1 dieną Toronto Literatūros Draugija buvo suruošus spaudos naudai kultūrinę sekmadienio popietę. Nors oras buvo šaltas ir nepalankus, bet publikos susirinko pusėtinai.

Draugas J. Yla parodė du filmus iš Lietuvos, o vėliau trumpai atsišaukė "Laisvei" paramos ir prašė atsinaujinti "Laisvės" prenumeratas. Pasekmės buvo geros. Tikimės, kad apie tai matysite spaudoje.

Po pertraukos drg. M. Pauzienė ir drg. R. Ruktarienė paruošė kavutę, o draugės M. Daugelienė, R. Ruktarienė, E. Paberelienė, O. Vilkelienė ir M. Pauzienė sunešė namie keptus pyragus ir pyragaičius. Toms draugėms Literatūros Draugijos vardu didelis ačiū.

Kuopos Valdyba

Pranešimas LLD Toronto kuopos nariams

Prašome kuopos narius įsitėmyti, kad praeitas kuopos mėnesinis susirinkimas nutarė pakeisti susirinkimų dieną. Nuo dabar susirinkimai įvyks paskutinį mėnesio ketvirtadienį. Todėl sekantis susirinkimas pripuola lapkričio 25 d., 2 val. po pietų, SDU D-jos svetainėje, 160 Claremont St.

Kviečiame narius ir simpatikus skaitlingai atsilankyti, nes šis susirinkimas bus šiais metais paskutinis. Pasiimsite narinę knygą, kurie dar nesate pasiėmę, ir pasitarsime, kaip pradėsime Naujuosius metus.

Tai iki pasimatymo lapkričio 25 dienos, ketvirtadienio popietyje. **Kuopos Valdyba**

London, Ont.

Jau bus daugiau kaip pusė metų, kai susirgo Alex Puzera. Iš karto buvo nuvykęs ligoninėn ir manė, kad liga praeis. Bet iš ligoninės sugrįžo ligai nepraėjus. Tada nuvyko į Rochester, N. Y., pas specialistus savo sveikatos reikalais. Jie jam patarė vėl eiti į ligoninę. Taip jis ir padarė, ir dabar ten tebeguli. Jis randasi Victoria ligoninėje.

Prieš kokias 14 dienų išėjo į ligoninę Vincas Babirskas. Jis randasi Westminster ligoninėje ir gal greitai iš jos išeis, nes jo sveikata gerokai pasitaisė.

Linkiu ligoniams pilnai susveikti ir ligoninę palikti.

Kanadietis

Vancouver, B. C.

Pirmas visuotinas darbininkų streikas Kanadoje įvyko šiais 1976 metais spalio 14 d. Nors streikas buvo organizuotas tik vienai dienai, kaip protestas prieš tai, kad valstybė kontroliuoja tik darbininkų uždarbius, gi biznieriams ir valdininkams beveik jokios kontrolės nėra, visvien streikas sukrėtė kapitalistinį aparatą.

Liberalų partijos kontroliuojama valdžia paskyrė du milijonus dolerių įvairiems skelbimams, reklamoms, įtikinti kanadiečius, būk tai sustabdyta kainų kilimas, infliacija. Per radio ir televiziją, baugino darbininkus, kad bus paleisti iš darbo, kad unijoms bus uždedama piniginė pabauda. Tie grasinimai nebuvo tušti, kaip kur vykdomi.

Vistiek, net ir grasinimai darbininkų protesto nesulaikė: Įvyko gana skaitlingos demonstracijos visuose didesniuose Kanados miestuose. Vancouver mieste centre demonstravo apie dešimts tūkstančių žmonių, didžiumoje jaunimas. Svarbiausia tas, kad į darbą tą dieną neatėjo šimtas ir devynios dešimts tūkstančių (190,000) darbininkų vien šioje British Columbia provincijoje, gi per visą Kanadą tokių protestuotojų susidarė virš milijonas ir penkios dešimts penki tūkstančiai (1,055,000). Krokodiliaus ašaromis raudojo kapitalistinė spauda: "Kokie tai dideli nuostoliai darbininkams ir visai ekonomijai!", bet nepriminė skaitytojams, kad su virš milijonas kanadiečių, bedarbių eilėse, ne vieną dieną, bet jau kelinti metai. Kodėl apie tuos neraudoja!?

Ką tas protestas pasiekė? Pirmiausia, parodė, kad be darbo žmonių valstybė negali apsieiti. Parodė, kad ir Kanadoje yra galimybių suvienyti ivairių unijų veikimą. Tuojau po spalio 14 d. protesto, A. I. B., (Anti Inflation Board) paskelbė, kad jie suradę apie 90 kompanijų, kurių pelnai per dideli.

ILGIAUSIAS STREIKAS TĘSĖSI KETURIS METUS

British Columbia provincijoje darbininkai yra geriausiai organizuoti (apie 40% priklauso unijose), tai darbo sąlygos ir uždarbiai yra geresni, kaip kitose Kanados provincijose. Visgi kova už darbo sąlygas nėra lengva. Štai pora pavyzdžių: Hunting Merritt lentpjūvė, gaminanti stogams dengti skiedras shingles, priklauso Canadian Forest Products Kompanijai. Čia dirbo 200 darbininkų. Darbas pavojingas, daug susižeidimų.

Į darbininkų reikalavimus kad reikalinga geresnė apsauga ir kad būtų pakeltos algos, nes kainos viskam kyla, kompanija nekreipė dėmėsio. Darbininkai išėjo į streiką 1972 metų rugsėjo 12 dieną ir streikas tęsėsi ligi 1976 metų rugsėjo 23 dienos. Per ketveris metus apaugo žolėmis ne tik gamybos mašinos ir pastatai, bet net ir aplinkinės gatvės. Kompanija sutiko su reikalavimais, kad pavojingose darbo vietose bus įvesta geresnė apsauga dirbantiesiems.

Kitas kapitalistų užsispyrimo pavyzdys įvyko Vancouver priemiestyje, Burnaby. Čia išvežiojimo kompanija Central Trucking Co. atsisakė mokėti vairuotojams, dirbantiems Kalėdų švenčių dienomis 1957 metais. Teamsters (vairuotojų) unija paskelbė streiką. Kompanijos savininkas Aubrey King pareiškė, kad visi vairuotojai pašalinami iš darbo, gi šimtas trokų (sunkvežimių) bus užrakinti garažuose ir stovės ten ligi jo mirties.

Ponas Aubrey King mirė 1974 metais balandžio mėn., Garažuose buvo tik 30 trokų, matomai, kitus jis slapta pardavė ar davė kitoms jo valdomoms kompanijoms, kurių turėjo apie 50.

Tai tokia ponams laisvė kapitalistiniame pasaulyje. Jie gali žmones išmesti iš darbo kada nori, ne tik gali, bet ir uždaro dirbtuves, kada jiems patinka, nežiūrint, koks tai nuostolis visai valstybei. **Algirdas Grinkus**

Parėmė "Laisvę" su šimtine

Montreal, Canada. — Prieš kelis mėnesius ilgametis "Laisvės" skaitytojas ir stambus rėmėjas — **Dominikas Norvaiša [Norwich]**,

švęsdamas savo 88-jį gimtadienį, paaukojo to laikraščio reikalams $88, tai yra po vieną dolerį nuo išgyventų savo metų. Tai buvo gražus žestas taip kilniai atžymėti savo gimtadienį.

Siuo laiku einant "Laisvės" vajui, nors ir turi kitų rūpesčių su savo sveikata, kuri yra kiek pašlijusi, bet jis neužmiršo ir "Laisvės" reikalų. Pats atnešė ir įteikė čekį **$110**. Apmokėjo savo prenumeratą ir paaukojo **visą šimtinę** į "Laisvės" fondą.

Senai pažįstu šį kilnios ir dosnios širdies tautietį, labai mylintį pažangią spaudą. Visuomet laiku pats pasirūpina atsilyginti.

Ar atsiras kitas, kuris paseks šio tautiečio pėdomis?

Nuo savęs linkiu mielam drg. Norvaišai geros sveikatos ir ilgų gyvenimo metų!

Petrė

Padaryta gera pradžia

Montreal, Canada. — Lapkričio 2 d. popietyje gražus būrys aldiečių ir "Laisvės" skaitytojų susirinko aptarti ateities veikimą. Pagrindiniai klausimai buvo: apkalbėjimas šiuo laiku einančio "Laisvės" vajaus ir provincialiai rinkimai.

Drg. B. Kvietinskui apibūdinus "Laisvės" reikalus, spaudos reikšmę ir atsišaukus aukų, kaip bematant suplaukė virš **pusketvirto šimto dolerių** (aukotojų pavardės tilps atskirai) ir keliolika skaitytojų atsinaujino laikraščio prenumeratas, o drg. P. Bendžaitienė užrašė ir naują prenumeratą.

Padaryta gera pradžia. Tikimės, kad aukotojų sąrašą papildys ir tie skaitytojai, kurie dėl vienokių ar kitokių priežasčių aukų dar nepridavė.

Reikia priminti, kad daugeliui skaitytojų prenumeratos baigiasi šių metų pabaigoj. Neužvilkite atsinaujinimo. Kadangi vajininkus užpuolė senatvė ir nesveikata, todėl kiekvieno namuose atlankyti negalės — pasistenkite patys atsinaujinti, ar priduoti veikiantiems draugams.

Kadangi susirinkimas vyko provincialių rinkimų išvakarėse, tai tuo klausimu turėjome žymų veikėją, gerą kalbėtoją — Sam Walsh, kuris apibūdino kiekvienuose rinkimuose dalyvaujančios partijos liniją ir ko mes galime tikėtis po rinkimų. Kadangi ir Komunistų Partija stato savo kandidatus nuo darbo žmonių, tai jiems, pravedimui rinkiminės kampanijos, reikalinga finansinė parama, vietoje draugai suaukojo $64.

Viešnia iš Vilniaus

Siuo laiku į Kanadą, mėnesiui laiko yra atvykusi paviešėti vilnietė, ilgametė dabartinės "Tėviškės" draugijos darbuotoja — **Monika Ravinskienė**. Montrealiečiai pirmieji turėjome progos su šia miela ir labai kuklia tautiete susitikti. Cia ji savaitę paviešėjusi išvyko į Torontą ir vyks vis tolyn į vakarus, aplankydama tautiečių kolonijas, kol pasieks Vancouverį. Į Montrealą sugrįš šio mėnesio pabaigoje. Kadangi viešnia Kanadoje turi labai daug pažįstamų, su kuriais jai yra tekę susitikti Vilniuje, tai tikiu, kad čia neteks jam nubodžiauti.

STAMBI PARAMA "LAISVEI"

Stai visa eilė aukotojų, kurie labai gražiai parėmė "Laisvę" laike Lietuvių Literatūros Draugijos susirinkimo, ir tie, kurie savo aukų vėliau pridavė, sukeldami laikraščiui paramos **$356.**

L. P. Kisieliai	$40.00
A. E. Morkevičiai	30.00
J. E. Urbanavičiai	25
Moterų Klubas	$25
J. S. Cičinskai	20
J. Kuica	18
B. Salčiūnas	15
E. Juraitienė	10
B. Kvietinskas	10
A. Suplevičienė	10
K. Žekonis	10
J. Stukas	10
J. Petrauskas	10
F. Spaičys	10
O. Veršinskienė	10
J. P. Taruškai	10
J. Norris	10
J. M. Paragis	10
J. Braknys	10
A. K. Keršiai	10
V. O. Verbylai	06
J. F. Knistautai	5
S. Petronienė	5
A. Mikulienė	5
L. Skripka	5
V. Savišienė	5
J. Kaušyla	5
A. Semijonas	5
J. Novick	5
P. Joneliūnas	3
A. Požėrienė	2
A. Einikis	2

Vajaus komiteto vardu, už Jūsų aukas širdingai ačiuoju.

Petrė

Miami, Fla.

SPAUDOS PARAMAI PIETŪS IR KONCERTAS

Sekmadienį, gruodžio 5 d., pradžia 12:30 valandą
LSK Salėje, 2610 N. W. 119th Street, Miami, Fla.

Programoje

Aido choras, solistai: A. Iešmanta, J. Krasnickas, M. Gabrėnienė, O. Stelmokaitė, m. Nevins.

Dalyvauja ir Dainos Mylėtojų Kvintetas.

Moterys iš kairės: N. Iešmantienė, M. Nevins, B. Ramoškaitė, M. Gabrėnienė. Vyrai: J. Zacharka, A. Iešmanta.

Šio iškilmingo banketo rengėjai yra Aido choras, LLD kuopa ir LSK.

Šiame pokilyje dalyvauti kviečiami vietiniai ir svečiai

MIAMI, FLA.

Mirus

Violai Žutrienei

Reiškiame nuoširdžiausią užuojautą vyrui Juozui, dukrai Genei Peterson ir šeimai; taipgi visiems artimiesiems.

U. G. Daugirdai	P. M. Pocius	J. P. Magerowsky
Wm. P. Rygiel	C. A. Becker	Ch. N. Tamošiūnai
A. Svegžda	A. Humaniuk	H. F. Mankauskai
Ch.-A. Aimantai	J. Finenco	Mr.-Mrs. Gabrėnas
J. Cebak	M. Bružas	E. Yackim
M. J. Koch	A. Bėčienė	Olga Simkus
V. A. Nevins	S. Denis	P. Urban
N. A. Iešmantai	E. Stankus	A. Linkus
V. Bovinas	J. G. Strolis	P. Gasper
J. M. Kissel	Ieva Vitartienė	J. H. Chalkis
Fred. Kalinchuk	M. Cvirka	Mr.-Mrs. Eagan
M. G. Nevins	M. Navickas	Y. S. Yurevich

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Victor J. Valley

Reiškiame gilią užuojautą žmonai Evai, jo trims seserims Lietuvoje, kitiems giminėms, artimiesiems bei draugams.

L. L. D. 45 KUOPOS VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.

GULFPORT, FLA.

Mirus

Leonui Valančiui

Reiškiame širdingą gilią užuojautą draugui Frank Mockapetriui, visiems artimiesiems bei draugams.

L. L. D. 45 KUOPOS VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Victor Valley

Reiškiame giliausią užuojautą žmonai Evai, seserims Lietuvoje, giminėms ir draugams.

T. A. SHOLŪNIENĖ ir **Šeima**

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Leo Valančiui

Reiškiame širdingą užuojautą velionio draugui Pranui Mockapetriui, kuris taip rupinosi ir slaugė sergantį draugą per daugelį metų.

Julia White	M. Purvėnas	S. J. Garadauskai
P. Stepon	N. Lenigan	A. M. Raskauskai
E. Galvan	T. Saliunas	V. F. Budrioniai
A. Brewes	W. M. Žukai	A. J. Statman
J. H. Sarkiūnai	R. H. Feiferiai	A. Pakall
Charlet Ruk	J. H. Dobrow	A. P. Aleknai
W. K. Kelley	H. Janulis	J. P. Stančikai
J. S. White	L. Strack	J. T. Lukai
G. N. Evans	A. Yong	K. M. Puišiai
V. M. Repeikai	J. P. Keller	J. Gendrėnas
W. Dubendris	V. V. Bunkai	L. Tvaska
E. Kairaitis	Ona F. Bunkai	Jonas Stančikas
Stasys Vaineikis	P. Simėnas	L. Novak
A. Budris	D. Mikalajūnas	J. Bakšys
K. Milevičius	J. M. Miller	M. Klishius
M. Gružinskas	J. M. Kriščiūnas	A. Yurevičienė
V. Casper	A. A. Jociai	S. Yuknis
J. Greblik	J. Puišis	M. Stainys
N. Petronis	A. ir P. Pateckai	Ona Rubas
B. Jankauskas	A. P. Lukai	Jonas Rubas
A. Antanavičius	J. P. Blaškiai	J. Andrulis

Jacob M. Harmatiuk

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Viktorui Valley

Reiškiame širdingą užuojautą žmonai Evai, giminėms bei draugams.

Julia White	M. Klishius	A. Pakall
Peter Stepon	W. M. Žukas	A. P. Aleknai
A. Brewer	R. H. Feiferiai	J. P. Stancikai
J. H. Sarkiūnai	J. H. Dobrow	J. T. Lukai
Charlet Ruk	H. Janulis	K. M. Puišiai
W. K. Kelley	L. Strack	J. Gendrėnas
G. M. Evans	A. Yong	L. Tvaska
V. M. Repeikai	J. P. Keller	E. Sauchelli
W. Dubendris	V. V. Bunkus	A. Sermukšnienė
E. Kairaitis	M. Stainys	Jonas Stančikas
Stasys Vaineikis	J. M. Miller	L. Novak
A. Budris	J. M. Kriščiūnas	J. Bakšys
K. Milevičius	A. A. Jociai	Ona F. Bunkai
M. Gružinskas	J. Puišis	P. Simėnas
V. Casper	A. ir P. Pateckai	A. Jurevičienė
J. Greblik	A. P. Lukai	E. Shnerpunas
N. Petronis	J. P. Blaškiai	S. Yuknis
B. Jankauskas	S. J. Garadauskai	J. Judickas
A. Antanavičius	A. M. Raškauskai	F. Mockapetris
M. Purvėnas	F. V. Budrioniai	J. Rubas
N. Lenigan	A. J. Statman	Ona Rubas
T. Saliunas	M. Purkins	J. Andrulis
D. Mikalajūnas	Jacob M. Harmatiuk	

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Victor Valley

Reiškiu širdingą užuojautą žmonai Evai, giminėms bei draugams.

JULIA WHITE

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Victor Valley

Reiškiu gilią užuojautą jo žmonai Eva ir visiems giminėms bei draugams.

LOUISE BUTKEVIČIENĖ
Hartford, Conn.

Dar viena LLD ekskursija į Lietuvą

Literatūros Draugijos Centro Komitetas ruošia dar vieną ekskursiją į Lietuvą, kuri bus paskutinioji šiais metais.

Ši ekskursija išvyks iš New Yorko gruodžio 20 d. ir grįš į New Yorką 1977 m. sausio 3 d. Lietuvoje bus 11 dienų — nuo gruodžio 21 d. iki sausio 2 d. Pakeliui vieną naktį pernakvos Maskvoje, o grįžtant vieną naktį Helsinkyje, Suomijoje. Kaina, įskaitant visas išlaidas (kelionę, nakvynes, maistą), $985.

Kaip matote, puiki proga žiemines šventes praleisti su giminėmis.

Visais kelionės reikalais kreipkitės į LLD Centrą arba tiesiai į Robert J. Ellyn Travel, Inc., 501 Fifth Ave. (prie 42nd St.), Suite 1605, New York, N. Y. 10017. Telefonas: (212) 687-0250.

Ieva Mizarienė
LLD Centro Sekretorė

"LAISVĖS" REIKALAI

Aukų gavome per "Laisvės" koncertą, nors nebuvo jokios rinkliavos, $636.95, prenumeratų $106.00 ir šėrų dovanota mūsų Bendrovei už $110.00.

Aukojo sekamai:

Kostancija Rušinskienė, prisiminimui vyro Jono vienerių metų mirties sukaktuvių gruodžio 12 d., aukojo 4 Namo Bendrovės šerus vertės $100 ir du Laisvės Bendrovės šėrus vertės $10.00.

V. Kazlau pridavė nuo Hartfordo Moterų Klubo parengimo	$209.95
Louise Butkevičienė, Hartford, Conn.	100.00
M. K. Barnett, Hartford, Conn.	36.00
Ona Quater, New York City	25.00
T. ir S. Simas, Jamaica, N. Y.	20.00
Amelia ir Walter Juškevičiai, Stamford, Conn.	20.00
Eleanor Sungailienė, Oceanside, N. Y.	20.00
E. Danilevičienė, Brooklyn, N. Y.	20.00
Veronika Kazlau, Wethersfield, Conn.	18.00
Ed. Pavilonis, Wantagh, N. Y.	10.00
M. ir E. Liepai, Woodhaven, N. Y.	10.00
H. Samanick, New Hyde Park, N. Y.	10.00
Veronika Vasil, Hartford, Conn.	10.00
Jonas Bikulčius, Woodhaven, N. Y.	10.00
Jonas Mikaila, Brooklyn, N. Y.	10.00
Charles Bukas, New Hyde Park, N. Y.	10.00
George Wareson, Brooklyn, N. Y.	10.00
Mary Zoubra, Stamford, Conn.	10.00
George Zeleniakas, Yonkers, N. Y.	10.00
Charles Brazauskas, Berlin, Conn.	10.00
Connie Miller, Hartford, Conn.	10.00
Valerija Kazlauskienė, Flushing, N. Y.	5.00
Ona Noreikienė	5.00
Anna Jones, Brooklyn, N. Y.	5.00
J. Bold, Brooklyn, N. Y.	5.00
Jonas Kraučiūnas, Brooklyn, N. Y.	5.00
J. ir J. Pluščiauskai, Woodhaven, N. Y.	5.00
Josephine Augutienė, Cliffside Park, N. J.	5.00
M. Žemgulis, Hartford, Conn.	5.00
M. Hacinkevičius, Great Neck, N. Y.	5.00
K. Radzik	2.00
A. Repsevičiūtė, Woodhaven, N. Y.	1.00

Širdingai dėkojame.

ADMINISTRACIJA

PAPIRKINĖJIMAS BUVO SENIAI ŽINOMAS

Washingtonas. — Tik šiuo laiku iškilo aikštėn, kad Pietų Korėjos fašistinis režimas per savo agentus papirkinėjo Amerikos kongresmanus ir kitus veikėjus. Vyriausybė apie tai seniai žinojo, bet prieš šių agentų suktą veiklą nesiėmė jokių priemonių.

Tai sužinome iš buvusio Gynybos sekretoriaus Mr. Melvin R. Laird. Jis pareiškė, kad jau 1970 metais jis įspėjęs Valstybės Departamentą, kad čia darbuojasi Pietų Korėjos agentai, tikslu paveikti kongresmanus.

Niekas dabar nežino, kiek kongresmanų ir valdžios pareigūnų jie yra papirkę. Bet viskas rodo, kad jie ir šiandien savo veiklos ir pastangų nėra nutraukę.

Nėra jokia paslaptis, kad jeigu ne Amerikos ginkluotos jėgos, kurios siekia virš 40,000, P. Korėjos fašistinis režimas neišsilaikytų.

RICHMOND HILL, N. Y.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Alvina Whelan

mirė 1975 m. lapkričio 19 d.
Mes jos niekuomet nepamiršime.

EMILY, JOE ir WANDA KRUPSKI
E. Brunswick, N. J.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Joseph J. Garszva

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.
104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas: 846-1970

Aplankėme gerus laisviečius

Sekmadienį, lapkričio 7 diena buvo šaltoka, bet graži, saulėta. Susitarėme su draugais Keršuliais ir Vladu Mišiūnu vykti į Long Islandą, į Ronkonkomą aplankyti gerus laisviečius Margaretą ir Levoną Jakščius ir Onutę Zaidienę, kuri sykiu su jais gyvena.

Pirmiau tie draugai gyveno East New Yorke, Brooklyno rajone. Bet ta apylinkė pasidarė per daug pavojinga, jau net ir dienomis buvo pavojinga išeiti į gatvę. Todėl jie turėjo tą apylinkę palikti.

Kada gyveno East New Yorke, jie visada lankydavo "Laisvės" ir Aido Choro parengimus ir paaukodavo laikraščio išlaikymui. Bet gerokas laikas, kaip jų nematome, todėl ir nutarėme juos aplankyti.

Tą sekmadienį keliai nebuvo užsikimšę mašinomis, tai ėmė tik truputį daugiau kaip valandą Ronkonkomą pasiekti. Draugė Margareta mus pasitiko prie vartelių. Ji sako: "Kaip puiku, kad atvykote. Prašome į vidų".

Levoną radome remontuojant virtuvę.

"Atsiprašome už sutrukdymą," mes jam sakom.

Ką jūs kalbate," jis sako, "prašome nusiimti paltus ir sėsti".

Tik keliais žodžiais spėjus apsimesti, šeimininkai pradėjo nešti vaišes: "Reikia sušilti ir troškulį numalšinti." Ne už ilgo buvo šeimininkės paruoštas stalas su labai skaniais valgiais. Ypatingai skanūs buvo iš Long Island miškų jų pačių parinkti grybai.

Skaniai ir stipriai pasivaišinę, pasikalbėję ir palinkėję, jiems laimingo gyvenimo ramioje ir gražioje Ronkonkomo ežero apylinkėje, turėjome grįžti namo. Prašėme, kad jie neužmirštų mūsų ir "Laisvės" parengimų.

P. Sausis

Waterbury, Conn.

Lietuvių Literatūros Draugijos 28 kp. susirinkimas įvyks antradienį, lapkričio 23 dieną, 2 val. po pietų 48 Green St. Svetainėje — toj pačioj, kur praeitą rugsėjo mėnesį įvyko parengimas — pietūs spaudos naudai.

Prašome visus kuopos narius atsilankyti, nes turėsime daug reikalų aptarti ir išrinkti 1977 metams kuopos valdybą. Atsiveskite ir savo draugus, ir įrašykite į kuopą.

* * *

Po susirinkimo turėsime užkandžių.

"Laisvės" vajaus reikalais, nuvažiavom aplankyti ir Idą Ablažienę, kuri yra Oakcliff Convalescent Home, 71 Plaza Ave. Atradome ją besėdinčią kėdėje prie lovos ir skaitančią knygą, kurią išleido Literatūros Draugija, "Seši Dešimtmečiai Pažangos Keliu". Su ja draugiškai pasikalbėjome. Ji atrodo gerai kad ir sėdi kėdėje, bet protas puikiai dirba. Ji gali skaityti ir su žmonėmis pasikalbėti.

Draugė mums pasakojo, kad jos dukrelė Almutė, kuri toje įstaigoje dirba slauge, savo motiną gerai prižiūri.

Po pasikalbėjimo ji atsinaujino savo "Laisvės" prenumeratą ir vieną prenumeratą atnaujino į Lietuvą. Taipgi užsimokėjo į Literatūros Draugiją.

Linkiu Idai geros sveikatos. **M. Svinkūnienė**

Lisbon. — Portugalijos generolas Lourenco sako, kad dešinieji reakciniai elementai planuoja pasikėsinimą prieš dabartinę vyriausybę.

Niujorko Lietuvių Moterų Klubas kviečia į banketą sekmadienį, gruodžio 5 d., 1 val., Laisvės Salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Tikslas pobūvio — pagerbti klubo pirmininkę Ievą Mizarienę ryšium su jai suteikto LTSR Sukščiausios Tarybos nusipelnusios kultūros veikėjos vardo. Auka $5.

Iš labai pavykusio "Laisvės" koncerto

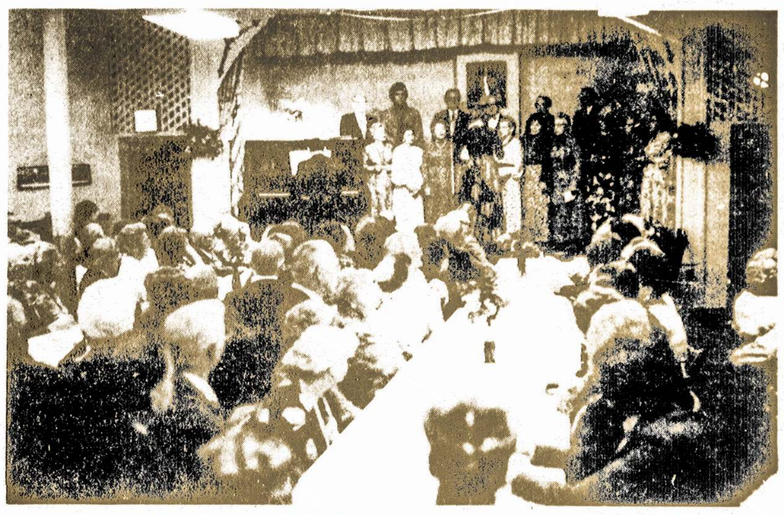

Salėje vaizdas Aido Chorui, Mildred Stensler vadovybėje, dainuojant. Žinoma, čia parodoma tiktai maža publikos dalelė.

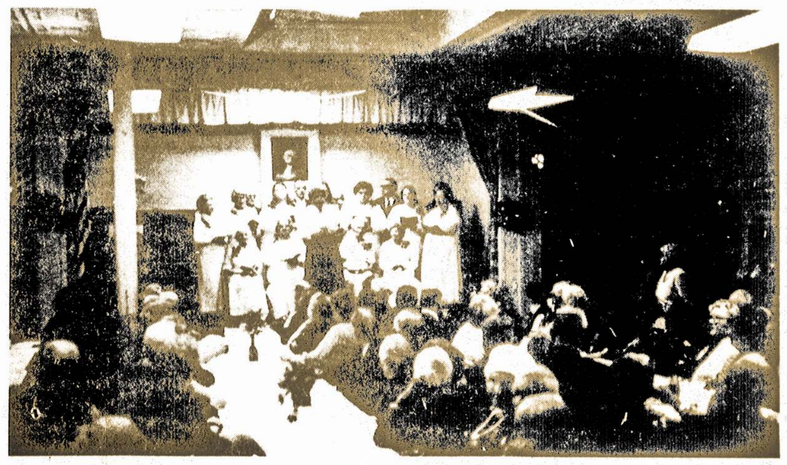

Vaizdas Hartfordo Laisvės Chorui, Wilma Hollis vadovybėje, dainuojant. Taipgi tiktai dalelė skaitlingos publikos parodoma. Jono Siurbos nuotraukos

Tikiu, jog neperdėsiu sakydamas, kad jau senokai bebuvome turėję tokį skaitlingą ir entuziastišką parengimą, kaip "Laisvės" metinis koncertas praeitą sekmadienį, lapkričio 14 dieną. Svetainė buvo sausakimšai užpildyta gražiausios, linksmiausios ir įvairiausios publikos. Mačiau daug tokių vyriškų ir moteriškų veidų, kurie jau seniai man buvo matyti. Visus juos neįmanoma ir suminėti.

Kaip su parengimo koncertine programa?

Džiugu, kad ji šimtu procentų buvo atlikta, kaip garsinta. Kaip žinoma, apart New Yorko Aido Choro ir jo solistų Nelės Ventienės ir Victoro Bekerio, ir Hartfordo Laisvės Choro ir jo solisčių Elenos Brazauskienės ir Wilma Hollis, mus džiugino, linksmino ir žavėjo solistės Amelia Young-Jeskevičiutė, Irena Janulis ir Gertrude Raškauskas, ir solistas jaunasis Victor Becker. Tiek abudu chorai, tiek solistės ir solistai savo partijas atliko meistriškai. Kiekvienas atlikėjas buvo publikos palydėtas entuziastiškais aplodismentais.

Stebint publiką ir jos aplodismentus, pasidariau išvadą, kad ji skirtumą darė tiktai dainininkų, taip pat ir chorų, pasirinktose ir atliktose dainose bei melodijose. Vieniems geriau prie širdis prilipo paprastos, daug daug kartų jau girdėtos liaudiškos dainos, kitiems — arijos iš operų. Vieni smarkiau ir entuziastiškiau plojo po liaudiškos dainelės sudainavimo, o kiti šilčiau sveikino dainininką po atlikimo sudėtingesnės dainos bei arijos.

Negalima praleisti nepaminėjus akompanistų, nes jie nebuvo koncerto garsinimuose paminėti. Labai gaila, ir labai prašau man atleisti, kad nežinau Laisvės Choro jaunos, grakščios akompanistės pavardės. Mane labai pradžiugino, kad pamačiau kanadietę buvusią Aido Choro mokytoją ir šios apylinkės lietuviams labai gerai pažįstamą Aldoną Anderson-Žilinskaitę ir profesorių muziką Frank Brazisnką, kurį aidiečiai jau nebe pirmą kartą pasikviečia jiems akompanuoti pianu. Rengėjų vardu didelis ačiū jiems visiems už tokias gražias paslaugas.

Siame skaitlingame šios apylinkės lietuvių sambūryje buvo keletas svečių ir iš Tarybų Lietuvos. Malonu buvo jiems dešinę paspausti. Su mumis dalyvavo Lietuvos diplomatas tarybinės delegacijos Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesijoje narys Vytautas Zenkevičius ir dalyvius pasveikino. Taipgi dalyvavo ir mus pasveikino tarybinės ambasados konculiariniame skyriuje Washingtone darbuotojas Rimas Mališauskas. Na, o Jonas Lukoševičius, "Moscow News" korespondentas Jungtinėse Tautose, jau mums gerai pažįstamas, su žmona Banga taip pat matėsi dalyvių tarpe. Gal nepaprastu įvykiu reikia laikyti koncerto dalyvių tarpe pasirodymą neseniai iš Lietuvos atvykusios į šalį G. Cibulskių šeimos — vyro, žmonos ir dukrytės. Inžinierius Cibulskis, rodos, prieš porą metų čia geroką laiką darbavosi tarybinėje prekybinėje komisijoje. Dabar vėl žada porą metų tokiose pat pareigose pasidarbuoti. Tad tikėkime, kad turėsime ir daugiau progų su juo, jo žmona ir dukryte susitikti.

Bet, kaip buvo garsinta, praeitą sekmadienį mes turėjome Laisvės salėje ne tik metinį laikraščio koncertą, bet ir pietus su geromis vaišėmis. Mūsų veikliosiosios laisvietės šeimininkės Nelė Ventienė, Julia Lazauskienė ir Ona Babarskienė daug sunkaus darbo valandų turėjo paaukoti, kad tokia skaitlinga publika būtų taip puikiai pamaitinta. O kitos mūsų aidietės prie stalų svečiams patarnavo. Taipgi, kiek pastebėjau, labai smarkiai prie vaišių ir kitų darbų labai rūpestingai ir smarkiai darbavosi Povilas Venta, Karolis Benderis ir Aleksas Mitchelis.

O mūsų taurieji laisviečiai draugai Stasiukaičiai iš New Jersey ir šį parengimą labai gražiai apdovanojo. Jie ne tik visą skaitlingą publiką pavaišino namie keptais tortais, bet pridėjo ir kitų dovanų, kuriomis buvo padaryta laikraščiui $84 pelno.

Ir taip baigėsi ši nepaprstai graži ir ilgai prisimintina popietė.

Visiems, visiems didelis ačiū. **Rep.**

Hartford, Conn.

Man būnant Saint Francis ligoninėje per dvi savaites, turėjau daug gerų draugų. Jie atvažiavo mane aplankyti, atvežė dovanų, atsiuntė atvirukus su gerais linkėjimais. Aš esu labai linksma.

Labai ačiū Laisvės Chorui ir visiems, visiems, kurie manę prisiminė, net į namus visko privežė. Dabar esu susveikus. Bandysiu nepamiršti jūsų visų.

Su pagarba,

Connie Miller

Pramogų kalendorius

GRUODŽIO 19 D.

LLD 185 kuopos ruošiama kultūrinė filmų rodymo su vaišėmis popietė Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Pradžia 2 val. po pietų. Auka tiktai $2 asmeniui.

BRIEFS

Laisve's concert was a success in every way. Weather man was good to us and that helped too. Hall was packed and program enjoyable. It was a great pleasure to look and listen to choruses, and all the soloists were simply wonderful, each one of them having his and her own charm. It was a good concert indeed, one which really pleased our public.

I think the hardest working were those people who cleaned the hall and prepared the dinner, specially those who had to do the shopping and cooking. All in all it was our collective effort which made the concert a big success.

Thanks to all of you. Read more about it in Lithuanian.

* * *

Have you any plans for Thanksgiving? If not then why not put a little adventure in to your life. Go by yourself or with friends to "World Fellowship", meet interesting people and have a traditional Thanksgiving day dinner with program. Theme: "Thanks to Whom for What?" Spent a day in the crispy lovely Catskills. Address:

World Fellowship
12446 Hillberg Center
Kerhonkson, N. Y.

* * *

Clowns, cotton candy, and a collection of daredevil performers are transforming the Nassau Coliseum into The Greatest Show on Earth. This circus is giving in New York 23 performances. This year's theme, "200 Years of Circus in America". It will trace the most exciting elements of circus history with a cast of more than 300 performers and 200 animals.

* * *

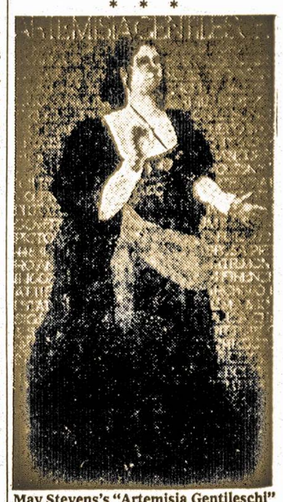

May Stevens's "Artemisia Gentileschi"

May Steven's painting "Artemisia Gentileschi" was in The New York Times, Nov. 5. It has been selected for nationwide tour which shows 11 canvas panels, each a woman artist's homage to a woman hero. May Steven is paying homage to a 17th century Italian woman painter Artemisia Gentileschi, whose work hangs in such respectable establishments as the Metropolitan Museum and May Stevens said that it upset her that until recently Artemisia was so overshadowed by male painters that she had never heard of her.

May Steven's one-woman-show at Lerner-Heller Gallery closed Nov. 11.

Ilse